

Anniina Kaukonen

TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN JA NUORTEN SPORTTIS-
KERHON TOTEUTTAMINEN OSANA KORKEAKOULU JA
TYÖELÄMÄ YHTEISTYÖTÄ

Sosiaalialan koulutusohjelma
2018

TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN JA NUORTEN SPORTTIS-KERHON TOTEUTTAMINEN OSANA KORKEAKOULU JA TYÖELÄMÄ YHTEISTYÖTÄ

Kaukonen, Anniina
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Toukokuu 2018
Sivumäärä: 42
Liitteitä: 2

Asiasanat: erityisryhmä, erityisliikunta, lapset, nuoret

Tämän laadullisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia tukea tarvitseville lapsille ja nuorille järjestettäviä Sporttis-kerhoja, joita toteutetaan osana korkeakoulu ja työelämä yhteistyötä. Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimi Porin kaupungin liikuntapalvelut. Opinnäytetyön aihe valikoitui kiinnostavan teeman vuoksi ja myös siksi, ettei Porin kaupungin Sporttis-kerhoista ollut tehty aikaisemmin tutkimusta.

Tahot jotka osallistuivat tutkimukseen olivat Sporttis-kerhon huoltajat, Porin kaupunki, Sporttis-kerhon ohjaajat ja Satakunnan ammattikorkeakoulussa toimiva palvelukeskus Soteekki. Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Sporttis-kerhojen osallistujien huoltajien ja ohjaajien ajatuksia ja kokemuksia Sporttis-kerhoista ja niiden tuottamasta sisällöstä, tuoda esille asioita jotka takaavat Sporttis-kerhojen laadukkaan toimimisen. Tavoitteena oli myös selvittää kokevatko eri tahot hyötyvänsä Sporttis-kerhoista.

Tutkimusta lähdettiin työstämään viidestä eri osa-alueesta katsoen. Osa-alueet, eli teemat tutkimuksessa olivat Sporttis-kerhon tila, toteutusaika, osallistumismaksut, sisältö ja kerhon merkitys. Sporttis-kerhojen osallistujien huoltajien ja kerhojen ohjaajien näkökulmia selvitettiin kyselylomakkeella. Kerhojen organisoinnista, tiloista ja välineistä vastaavien tahojen näkemyksiä selvitettiin teemahaastattelulla. Teemahaastattelut Porin kaupungin liikuntapalveluiden edustajalle ja palvelukeskus Soteekin palveluohjaajille.

Opinnäytetyön tärkeimmät tulokset olivat perheiden näkökulmat Sporttis-kerhoista, ohjaajien ajatukset kerhojen toiminnasta, Sporttis-kerhojen toiminnan laadukas jatko ja eri tahojen saamat hyödyt Sporttis-kerhoista. Kritiikkiä Sporttis-kerhoista tuli huoltajien kyselylomakkeessa tila ja toteutusaika teemaan liittyen. Sporttis-kerhon tilat ja toteutusaika olivat muuttuneet viime vuosien aikana, muutoksien vuoksi tutkimuksen tulokset tuottivat tietoa, josta voi olla hyötyä Sporttis-kerhon tulevaisuutta suunniteltaessa. Tutkimuksen tulokset osoittivat sen, että Sporttis-kerhoista oli merkitystä ja hyötyä jokaiselle taholle sosiaalisella, koulutuksellisella tai ammatillisella tavalla.

SPORTTIS CLUBS' EXECUTION AS A PART OF UNIVERSITY AND WORKING LIFE COOPERATION

Kaukonen, Anniina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in social services

May 2018

Number of pages: 42

Appendices: 2

Keywords: special groups, adapted physical activity, children, young

The purpose of this thesis was to examine Sporttis clubs that were organized for children and young in need of special support. The clubs were carried out in cooperation between university and working life. The cooperation partner for this thesis was the city of Pori sport and fitness services. The subject for this thesis was chosen because it was interesting and there was no previous research done from Sporttis clubs in Pori.

The different subjects that were a part of this thesis were the Sporttis clubs participants' guardians and Sporttis, the instructors in Sporttis, the city of Pori and service centre Soteekki. The objective of this thesis was to find out clubs' participants guardians and the clubs' instructors thoughts and experiences of Sporttis clubs and the content that the clubs produce. The thesis also aimed to research what factors work in Sporttis clubs and what factors don't, finding out these factors brought knowledge on what guarantees high quality Sporttis clubs. The final objective in this thesis was to examine is there any benefit to gain from Sporttis clubs.

The research part of this thesis gathered information on five different themes. The themes were the space of Sporttis clubs, the time of the clubs, the clubs participation fee, the content of the clubs and the meaning of the clubs. The methods that were used in this thesis were questionnaire and interview. The questionnaires were directed to the guardians of the participants in Sporttis clubs' and to the instructors in Sporttis clubs. The interviewed aimed to find out about the organizing, the spaces and the equipment of the Sporttis-clubs. The interviewed were for the representative of Pori sport and fitness services and to two service coordinators from Soteekki.

The most important results of the thesis were the opinions on Sporttis clubs that were given by the guardians of the participants. Also as important were the instructors' thoughts about the clubs and the factors that guarantee the quality of the clubs. Lastly the benefit gained from the Sporttis-clubs was an important finding. The most critiqued part of the Sporttis clubs were the space and the time of the clubs. time and the space of the clubs were changed in the past years because of these changes the results of the research produced information that could be beneficial in planning the future of the Sporttis clubs. The research showed that Sporttis clubs were meaningful and beneficial for every one in the research. The benefit gained from Sporttis clubs was social, educational and professional.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TUKEA TARVITSEVA LAPSI JA NUORI.....	7
2.1	Erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren määritelmä.....	7
2.2	Erityisryhmien määritelmä.....	7
2.3	Tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren erityistarpeiden huomioiminen.....	7
3	LIIKUNNAN HARRASTAMISEN MERKITYS TUKEA TARVITSEVALLE LAPSELLE JA NUORELLE.....	9
3.1	Erityisryhmien liikunta ja soveltava liikunta.....	9
3.2	Liikunnan merkitys tukea tarvitsevalle lapselle ja nuorelle.....	11
3.3	Kaikille avoin toiminta ja esteettömyys liikunnan harrastamisen edellytyksenä.....	12
4	TUKEA TARVITSEVAN LAPSEN JA NUOREN LIIKUNNAN JÄRJESTÄMINEN.....	13
4.1	Kuntien erityisliikunta.....	13
4.2	Kolmassektori erityisryhmäliikunnan tuottajina.....	14
4.3	Korkeakoulujen vastuu aluevaikuttajana.....	16
5	OPINNÄYTETYÖPROSESSI.....	18
5.1	Laadullinen opinnäytetyö.....	18
5.2	Opinnäytetyön tavoitteet.....	19
5.3	Opinnäytetyön menetelmät.....	19
5.4	Opinnäytetyön aikataulu.....	22
5.5	Opinnäytetyön työelämäyhteys.....	22
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	24
7	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET.....	25
7.1	Tulokset teemoittain.....	25
7.2	Opinnäytetyön tuloksien yhteenveto ja pohdinta.....	36
8	POHDINTA.....	38
8.1	Opinnäytetyön tulokset.....	39
8.2	Jatkotutkimusaihe.....	39
8.3	Oma ammatillinen kasvu.....	40
	LÄHTEET.....	41
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Suomessa liikuntalaki määrittelee liikunnan tarkoittavan kaikkea omatoimista ja järjestettyä liikunta ja urheilutoimintaa. Liikuntalaki määrittelee terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan tarkoittavan erilaisissa elämänkulun vaiheissa tapahtuvaa fyysistä aktiivisuutta. Terveysliikunnan ja hyvinvointia edistävän liikunnan päämääränä on terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen sekä parantaminen. (Liikuntalaki 390/2015, 3§.) Lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijaryhmä määritteli vuonna 2008 liikunnan tarkoittavan hermoston ohjaamaa lihasten toimintaa, joka lisää energiankulutusta ja on tahtoon perustuvaa. Liikunta tähtää toiminnasta saataviin kokemuksiin, ennalta suunniteltuihin tavoitteisiin ja niitä palveleviin liikesuorituksiin. (Lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijaryhmä 2008, 90.) Lyhyesti sanottuna, liikunta voidaan määritellä niin, että se tarkoittaa sellaista fyysistä aktiivisuutta, jota toteutetaan tietyn syyn tai vaikutuksen takia ja yleensä harrastuksena. Fyysinen aktiivisuus voidaan määritellä tarkoittavan energiankulusta lisäävää lihasten tahdonalaista usein liikkeeseen johtavaa toimintaa. (Käypä hoito www-sivut, 2015.)

Liikunnan harrastamisen merkitys kasvun ja kehityksen kannalta ovat monipuoliset. Liikunnasta on hyötyä ihmisen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Fyysisen hyvinvoinnin näkökulmasta liikunnan avulla kehitetään esimerkiksi tasapainoa, koordinaatiota ja reaktiokykyä. Liikunnan avulla voidaan hallita myös painoa. Liikunnan avulla pienentää riskiä sairastua esimerkiksi 2.tyypin diabetekseen tai masennukseen. (Terve koululainen hankkeen www-sivut nd.)

Liikunnan harrastaminen vaikuttaa liikkujaan myös psyykkisen hyvinvoinnin osalta. Liikunnan avulla osallistuja saa esimerkiksi myönteisiä fyysisiä kokemuksia ja hänelle voi kehittyä myönteisempi minäkuva. Osallistujan ahdistus ja masentuneisuus voivat myös ilmentyä vähemmän. (Terve koululainen hankkeen www-sivut nd.)

Osallistujan sosiaalista hyvinvointia voi liikunta tukea, sillä liikuntaharrastus on yleensä myös sosiaalinen tapahtuma. Osallistuja voi kehittää sosiaalisia taitojaan liikunnan parissa, hän oppii noudattamaan annettuja sääntöjä ja oppii ottamaan myös

toiset liikkujat huomioon. Liikunnan avulla tutustuu uusiin ihmisiin, esimerkiksi harrastuksen kautta. (Terve koululainen hankkeen www-sivut nd.)

Oppimisen kannalta liikunnasta saa myös tarvittavia keinoja kasvuun ja kehitykseen. Oppiminen on osa liikuntaa. Liikunta tukee myös oppimisessa tarvittavia taitoja. Liikunnan avulla liikkuja voi kehittää itsessään esimerkiksi keskittymiskykyä, tarkkaavaisuutta, muistia ja hahmottamista. Jaksaminen koulussa voi kehittyä paremmaksi liikunnan myötä. (Terve koululainen hankkeen www-sivut nd.)

Aloitin työskentelyn Sporttis-kerhojen ohjaajana vuonna keväällä 2016. Maaliskuussa 2017, opinnäytetyöprosessin alkuvaiheissa, sain idean valita opinnäytetyöni aiheeksi Sporttis-kerhot. Varsinkin kerhon taustatekijät ja hyötynäkökulma kiinnostivat minua. Otin yhteyttä Porin kaupungin liikuntapalveluiden esimiehelle ja kerroin hänelle alustavasta opinnäytetyöideastani. Aiheideani sai vastakaikua ja lähdin jaloittamaan ideaani edelleen. Alkuperäisestä ajatuksestani tavoitteet muuttivat hieman muotoaan ja suunnitelmani kehittyi tutkimuksellisempaan suuntaan. Yhteistyökumppaniksi opinnäytetyöhöni tuli Porin kaupungin liikuntapalvelut, jotka tuottavat Sporttis-kerhotoiminnan Porissa. Koen, että valitsemani aihe oli tärkeä, sillä Porin kaupungilla ei ole useita erityisryhmäliikunnan muotoja lapsille ja nuorille. Sporttis-kerhon toiminnan jatkuvuuden kannalta oli mielestäni tärkeä tutustua Sporttis-kerhon taustoihin, toimiviin asioihin ja kehityksen paikkoihin. Tuottamani tutkimus aiheesta toivottavasti pystyy tuomaan valoa näihin asioihin.

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää osallistujien huoltajien ajatuksia Sporttis-kerhoista ja niiden sisällöistä. Pyrin selvittämään mitkä ovat ohjaajien näkökulmat Sporttis-kerhojen toimintaan. Tutkin mitkä tekijät Sporttis-kerhoissa toimivat ja mitkä eivät, sekä myös mitkä tekijät takaavat Sporttis-kerhojen laadukkaan toimimisen. Kartoitan opinnäytetyössä myös kokevatko eri tahot hyötyvänsä Sporttis-kerhoista.

2 TUKEA TARVITSEVA LAPSI JA NUORI

Erityisryhmien sisällä on erilaisia yksilöitä, esimerkiksi erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria. Kappaleen alussa määritellään termi erityisen tuen tarpeessa oleva lapsi ja nuori sekä termi erityisryhmä. Kappaleessa käsitellään myös miten Yhdistyneiden kansakuntien sopimusten ja YK:n lapsen oikeuksien komitean mukaan erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten erityistarpeet tulee ottaa huomioon.

2.1 Erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren määritelmä

Käsitteellä erityisen tuen tarpeessa oleva lapsi tarkoitetaan henkilöä, joka tarvitsee enemmän yksilöllistä huomiota ja tukea kasvaakseen, oppiakseen sekä kehittyäkseen. Tuen tarve voi johtua monista eri asioista, esimerkiksi vammasta tai pitkäaikaissairaudesta. Yksittäisellä henkilöllä tilanteiden muuttuessa tuen tarve vaihtelee. (Lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijaryhmä 2008, 88.)

2.2 Erityisryhmien määritelmä

Erityisryhmiin voidaan ajatella kuuluvan soveltavan liikunnan kohderyhmä, johon kuuluu vammaiset, pitkäaikaissairaajat sekä yli 65-vuotiaat, joiden toimintakyky on merkittävästi heikentynyt iän, vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi. (Liikuntatieteellisen seuran www-sivut 2015.) Erityisryhmiin kuuluvilla henkilöillä voi olla monia erilaisia sairauksia taustalla. Riippumatta erityisryhmän määritelmästä, erityisryhmiin arvion mukaan kuuluu Suomessa yli miljoona henkilöä (Mälkiä & Rintala 2002, 6).

2.3 Tuen tarpeessa olevan lapsen ja nuoren erityistarpeiden huomioiminen

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksista kertova sopimus kehottaa huomioimaan lasten erityistarpeita. Sopimukseen sitoutuneet valtiot tunnustavat, että vammaisen lapsen tulisi saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä, jotka takaavat ihmisarvon, edistävät itseluottamusta sekä helpottavat lapsen osallistumista yhteisön-

sä toimintaan. (Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimus 1991. Artikla 23.) Sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden esimerkiksi lepoon, lapsen ikätason mukaiseen leikkimiseen, virkistystoimintaan sekä kulttuurielämän ja taiteiden vapaaseen osallistumiseen. Sopimuksen mukaan valtioiden tulee kunnioittaa sekä edistää lapsen oikeutta osallistua kaikkeen kulttuuri- ja taide-elämään. Valtioiden tulee myös kannustaa sopivien ja yhtäläisten mahdollisuuksien tarjontaa esimerkiksi kulttuuri-, virkistys- ja vapaa-ajantoimintoihin. (Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimus 1991. Artikla 31.)

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien komitea on antanut yleiskommentin nro 9 vuonna 2006 vammaisten lasten oikeuksista. Kommentin mukaan vammaisille lapsille tulisi antaa yhtäläiset mahdollisuudet harrastaa liikuntaa. Liikunnan tulisi katsoa olevan ilmaisukeino sekä mielekkään elämänlaadun toteuttamisen väline. Vammaisten lasten osallistuminen ja osallisuus tulee mahdollistaa, kun suunnitellaan kilpaurheilua ja harrastusliikuntaa. Yhteiskunnan tulisi pyrkiä kannustamaan ja rohkaisemaan vammaista lasta kilpailemaan ei-vammaisten kanssa, jos vammaisen lapsi siihen pystyy. Vammaisille lapsille on usein tarpeellista järjestää ja omia kilpailua ja muuta liikuntaa. (Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien komitea 2006.)

Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista tarkoitus on edistää, suojella ja taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet. Sopimuspuolten tulee varmistaa se, että vammaiset lapset nauttivat ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa. Vammaisten lasten kohdalla sopimuksen mukaan tulee varmistaa, että vammaiset lapset voivat yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa osallistua muun muassa leikki-, virkistys-, vapaa-ajan ja urheilutoimintaan. (Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista 2012.)

3 LIKUNNAN HARRASTAMISEN MERKITYS TUKEA TARVITSEVALLE LAPSELLE JA NUORELLE

Tässä kappaleessa määritellään erityisryhmien liikunta ja soveltava liikunta, kappaleessa käsitellään myös termien eroavaisuuksia. Kappaleessa keskitytään siihen, mitä liikunta merkitsee erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselle ja nuorelle ja mitä asioita liikuntapaikoilta edellytetään, jotta liikuntatoiminta olisi kaikille saatavaa.

3.1 Erityisryhmien liikunta ja soveltava liikunta

Termeillä kuten erityisryhmät ja erityisliikunta on monien vuosien pitkä perinne (Rintala, Huovinen & Niemelä 2012, 10), ja termi erityisryhmien liikunta on kokenut muutoksia vuosien kuluessa (Mälkiä & Rintala 2002, 6). Vuonna 1996 Erityisryhmien liikunta 2000-toimikunta määritteli termin tarkoittavan seuraavaa: ”Erityisryhmien liikunnalla tarkoitetaan sellaisten henkilöiden liikuntaa, joilla on vamman, sairauden tai muun sosiaalisen tilanteen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan ja joiden liikunta vaatii soveltamista ja erityisosaamista.” Määritelmässä voidaan nähdä asenteiden muutoksen, kun terveellinen ja kuntoutuksellinen on saanut rinnalleen sosiaalisuuden ja soveltamisen korostamisen. (Mälkiä & Rintala 2002, 6.)

Erityisryhmien liikunta on siis tarkoitettu kaikille niille henkilöille, joilla on haastavaa osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan. Henkilön voi olla haastava osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan, esimerkiksi jonkin vamman, sairauden, toimintakyvyn heikkenemisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi. Useimmiten erityisryhmien liikunta on yleistä terveyttä tai toimintakykyä edistävää liikuntaa, mutta se voi olla myös erityisryhmien huippu-urheilua. Arvion mukaan suomalaisista yli miljoona kuuluu erityisryhmiin, esimerkiksi korkean iän, sairauden tai vamman vuoksi. Osa tästä miljoonasta on yleisien liikuntapalvelujen parissa ja osa tarvitsee liikuntaa, jossa on erityisosaamista. Arvioiden mukaan noin 250 000 henkilöä on mukana ohjatussa erityisliikunnassa. Erityisryhmäliikuntaa järjestää erityisesti kunnat, erilaiset liikuntajärjestöt, sosiaali- ja terveydenhuollonlaitokset sekä koulut. Yhteistyön kautta

erityisliikunnan järjestämiseen osallistuvat esimerkiksi myös erilaiset lajiliitot ja urheiluseurat. (Koivumäki, nd.)

Soveltava liikunta on kehittynyt pitkällä aikavälillä sellaiseksi kuin nykyään on. Yleisesti ottaen Suomessa liikuntakulttuurin kehitykseen on vaikuttanut erilaisia tekijöitä esimerkiksi koululaitos, yleinen urheilutoiminnan kehittyminen, sotien jälkeinen kuntoutus ja tietoisuus liikunnan positiivisista vaikutuksista terveyteen. Ensimmäisenä vaikuttajana liikuntakulttuuriin oli koululaitos, joka tavoitti ensimmäistä kertaa tietyn ikäluokan kokonaisuudessaan, mikä merkitsi sitä, että koululiikuntakin alkoi. Tämä tapahtui 1800-luvun puolen välin jälkeen, jolloin koululiikunnassa korostettiin terveyden merkitys ja sairauksien ehkäisy. Voimistelunopettajille lisättiin terveydenhoidollista vastuuta 1900-luvun puolella, kun voimisteluopettajatutkintoon lisättiin ”täydellinen sairasmaimistelukoulutus”. Lisäys tutkintoon johtui siitä, että oltiin huolissaan koululaisten terveydentilasta. Tavoitteena oli parantaa huonokuntoisten oppilaiden terveyttä, tämä on lääketieteellisestä näkökulmasta ideologisesti sekä tavoitteellisesti lähellä erityisliikuntaa. Toisena tekijänä oli yleisen urheilutoiminnan kehittyminen. Vammaisurheilutoiminta kehittyi seuraten yleisen urheilutoiminnan näyttämää esimerkkiä. Kehittyminen näkyi esimerkiksi siinä, että ensimmäisiä yleisiä ja vammaisurheilujärjestöjä perustettiin. Kolmantena liikuntakulttuuriin vaikutti maailmansotien jälkeinen kuntoutuksen tarve. Yhteiskuntien oli pakko huomioida erityisryhmien liikunnan tarve ja merkitys. 1900-luvun alkupuolella hiipuneelle kuntoutukselle toinen maailman sota oli ärsyke, joka aktivoi liiketerapian kehitystä. Suomessa kuntoutuslaitokset muodostivat verkoston ja se toimi osana kuntoutusjärjestelmää, tämä verkosto oli kansainväliselläkin tasolla ainutlaatuinen. Neljäs merkittävä liikuntakulttuuria edistänyt tekijä oli tieto siitä, että liikunnalla on positiivisia vaikutuksia niin terveyteen kuin fyysiseen kuntoon. Soveltavaan liikuntaan toi edellytyksiä se, että liikuntaa alettiin käyttämään osana sairauksien hoitoa. Lääketieteellinen ja liikuntalääketieteellinen tutkimus alkoivat saada 1900-luvun puolen välin jälkeen tuloksia siitä, mitä liikunta merkitsee eri sairausryhmille. (Kaurala & Väärälä 2008, 15)

Soveltavan liikunnan määritelmä on useissa lähteissä sama kuin erityisryhmien liikunnankin. Soveltavalla liikunnalla tarkoitetaan siis sellaisten ihmisten liikuntaa, joilla on esimerkiksi vamman, sairauden tai sosiaalisen tilanteen vuoksi haastavaa osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan ja joiden osallistuminen liikuntaan tar-

vitsee soveltamista tai erityisosaamista. Kohderyhmään kuuluu henkilöt joilla on korkea ikä, toimintakyvyn heikkenemistä, esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi. (Liikuntatieteellisen seuran www-sivut, 2015.)

Erityisliikunnan ja soveltavan liikunnan ero on siinä, että erityisliikunta korostaa liikkujan vammaa tai sairautta nostoen esille hänen erityistarpeensa, näin ollen jopa eristää yksilöä yhteisöstä. Soveltavan liikunnan käsite taas korostaa varsinaista liikuntatoimintaa ja mahdollisuutta soveltaa liikuntaa kaikille sopivaksi ja kaikille avointa toimintaa. (Liikuntatieteellisen seuran www-sivut, 2015.)

3.2 Liikunnan merkitys tukea tarvitsevalle lapselle ja nuorelle

Liikunta on tärkeää jokaiselle ihmiselle. Liikunta on erittäin tärkeää niille ihmisille, joilla on jo lähtökohtaisesti toimintakykyyn ja terveydentilaan liittyviä haasteita. (Rintala ym. 2012, 38.) Erityisryhmiin kuuluvat henkilöt, kuten erityisen tuen tarpeessa olevat lapset ja nuoret, hyötyvät säännöllisestä liikunnasta kukin omalla tavallaan. Liikunta vaikuttaa jokaiseen yksilöön eri tavoin ja liikunnan merkitys vaihtelee eri kohdissa ihmisen elämää. Lapsella liikunta vaikuttaa fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Aikuisella liikunta vaikuttaa esimerkiksi yleiseen terveyteen ja kuntoon, työkykyisyyteen ja elämänlaatuun. Yksilötason lisäksi säännöllisestä liikunnasta saavutetaan yhteiskunnallisella tasolla kansantaloudellisia säästöjä. (Mälkiä & Rintala 2002, 6.)

Liikunnalla katsotaan olevan yhteyksiä eri sairauksien hoitoon sekä ennaltaehkäisyyn. Ennaltaehkäisevästi liikunta vaikuttaa sellaisiin sairauksiin kuten verenkiertosairauksiin, tuki- ja liikuntaelinsairauksiin, jopa joihinkin syöpäsairauksiin. (Mälkiä & Rintala 2002, 6.) Erityisryhmille, kuten vammaisille, pitkäaikaissairaille ja iäkkäille ihmisille aktiivinen elämäntapa esimerkiksi vähentää yksilön avuntarvetta ja parantaa elämänlaatua. Liikunnallisesti passiivisesta elämäntavasta on todettu olevan haittaa, erityisesti edellä mainitulle erityisryhmälle. Liikunnan puutteen haittoja on monia erilaisia, niihin haittoihin kuuluu esimerkiksi erilaiset terveysongelmat ja riippuvuus toisen henkilön avusta. Erityisryhmiin kuuluvien liikunnan harrastamisen motivaatiota ja fyysisesti aktiivista elämäntapaa tulee edistää siksi, että erilaiset toi-

mintakyvyn rajoitteet ja sairaudet on mahdollista ennaltaehkäistä ja jo olemassa olevaa toimintakykyä voidaan ylläpitää sekä kehittää liikunnan avulla. (Rintala ym. 2012, 38.)

3.3 Kaikille avoin toiminta ja esteettömyys liikunnan harrastamisen edellytyksenä

Kaikille avoin toiminta tarkoittaa sellaista toimintaa, johon kaikilla on avoin pääsy ja huomiota on kiinnitetty myös turvallisuuteen. Toimintoihin pääsy on avointa silloin, kun jokaisella on esteetön pääsy toimintaan. (Rintala ym. 2012, 218.) Esteettömyystoiminnan tausta-ajatuksena onkin kaikille avoin toiminta. Esteettömyys tarkoittaa kaikkien kansalaisten mahdollisuutta osallistua esimerkiksi harrastuksiin, työntekoon ja opiskeluun. Saavutettavuus merkitsee sitä, että jokin kohde on helposti lähestyttävä, ymmärrettävä ja löydettävissä. Esteettömyys ei liity vain niihin joilla on jokin liikkumista tai toimintoja haittaava rajoite. Esteettömyys helpottaa jokaisen liikkumista ja toimimista, esimerkiksi hyvien opasteiden, turvallisen ympäristön ja saavutettavan tiedon kautta. Esteettömyyteen kuuluu monia erilaisia osa-alueita, tunnetuin ja tiedostetuin niistä on fyysinen esteettömyys. Fyysisellä esteettömyydellä tarkoitetaan sitä, että rakennukset ja ympäristö on suunniteltu niin, että ne soveltuvat kaikille. Kun suunnitellaan palvelua, joka on jokaisen saavutettavissa esteettömyyden eri osa-alueet tulee ottaa huomioon niin, että osa-alueet muodostavat toimivan ja yhtenäisen kokonaisuuden. Fyysisen esteettömyyden lisäksi esteettömyyden osa-alueita ovat sosiaalinen, tiedonsaannin ja hinnoittelun esteettömyys, sekä tuotteiden ja palveluiden käytettävyys. (Karinharju & Tupala. 2014.)

Tahot jotka tuottavat liikuntapalveluita kokevat, että erityisliikunta ja kaikille avoin toiminta on tärkeää. Erityisryhmän koetaan kuitenkin olevan vain pieni marginaalinen ryhmä ja siksi resursseja kaikille avoimen toimintaan ole määritelty. Vastuu erityisryhmien liikunnalla koetaan olevan julkisella sektorilla. Yksityinen sektori on ilmaissut, että yhteistyöhön eri sektoreiden kesken suhtaudutaan positiivisesti ja kaikille avoimia palveluita ollaan valmiita tuottamaan vastuujaon selkiytyessä. Yksityisillä liikuntapalveluja tuottavilla tahoilta löytyy halukkuutta tuottaa kaikille avoimia palveluita. Laajempi tieto ja osaaminen voisivat tukea kaikille avoimen toiminnan toteuttamista. (Karinharju, Isberg, Inberg, Mäkelä & Törne 2017.)

4 TUKEA TARVITSEVAN LAPSEN JA NUOREN LIIKUNNAN JÄRJESTÄMINEN

Erityisryhmäliikunnan ja soveltavan liikunnan palveluntuottajia on Suomessa järjestöt sekä kunnat, näin määritellään liikuntalaissa. Järjestöjen ja kuntien lisäksi jonkin verran soveltavan liikunnan toimintaa tarjoaa myös yksityiset palveluntarjoajat. Kunnissa opetustoimi vastaa soveltavasta koululiikunnasta, mutta päävastuu soveltavan liikunnan järjestämiselle kuuluu liikuntatoimelle. (Rintala ym. 2012, 489.)

Tämä kappale alkaa isoimmasta vaikuttajasta tukea tarvitsevien lasten ja nuorten liikunnan järjestämisessä ja kulkee kohti pienintä vaikuttajaa. Kuntatasoa ohjaa Suomessa laki, kappaleessa kerrotaan, mitä laki edellyttää liikunnan järjestämisestä kunnallisella tasolla. Kunnan sisällä vaikuttavat myös järjestöt jotka ovat seuraava erityisryhmäliikunnan järjestämisen taso. Järjestöjä on erilaisia ja eri kokoisia jotka vaikuttavat erityisryhmien liikunnan järjestämiseen. Opinnäytetyöni liittyy myös korkeakouluihin, joten kappaleessa käsitellään myös korkeakoulun vastuuta alueellisena vaikuttajana, erityisesti Satakunnan ammattikorkeakoulun vastuuta alueellisena vaikuttajana.

4.1 Kuntien erityisliikunta

Kunnilla on liikuntalain ja yhdenvertaisuuslain nojalla velvollisuus järjestää erityisryhmille liikuntaa. Kunnalla on tehtävä luoda yleiset edellytykset kunnan asukkaiden liikunnalle. Kunnan velvollisuus on huolehtia asukkaidensa osallistumismahdollisuuksia. (Liikuntalaki 390/2015, 5§.)

Viranomaisten velvollisuutena on edistää yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuuden toteutumista on arvioitava ja toimenpiteisiin on ryhdyttävä yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden tulee olla tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Toimenpiteissä huomioon tulee ottaa viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 5§.)

Kunnilla on velvollisuus järjestää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa. Eniten kunnissa järjestetään erityisliikuntaa ikääntyneille. Erityislapsille järjestetään jonkin verran erityisliikuntaa, mutta työikäisille ei järjestetä ollenkaan toimintaa erityisliikunnan parissa. Kuntien ei tarvitse kantaa kokonaan vastuuta erityisryhmien liikunnan järjestämisestä, vaan kunnan on huolehdittava ja organisoitava niin, että liikunnan harrastaminen kunnassa on kaikille mahdollista. (Karinharju ym. 2017.)

4.2 Kolmassektori erityisryhmäliikunnan tuottajina

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana vammais- ja erityisliikuntajärjestöjen merkitys soveltavan liikunnan järjestämisessä on kasvanut. Valtionapua saavia erityisliikuntajärjestöjä oli 1980-luvun lopulla Suomen Invalidien Urheiluliitto, Näkövammaisten Keskusliitto, Suomen Kuurojen Urheiluliitto sekä Sotainvalidien Urheiluliitto. Järjestöjen määrä on kasvanut neljästä kymmeneen 2010-luvun alkuun mennessä. 2010-luvun alun kymmenen erityisliikunnan järjestöä ovat Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta (VAU), Suomen Kuurojen Urheiluliitto (SKUL), Hengitysliitto Heli, Suomen Reumaliitto, Mielenterveyden keskusliitto, Suomen MS-liitto, Suomen Parkinson-liitto, Suomen CP-liitto ja Sydänliitto. Näiden edellä mainittujen kymmenen järjestön lisäksi valtionapua saa myös kaksi eri järjestöjen muodostamaa yhteistyöorganisaatiota. Nämä organisaatiot ovat Suomen Paraolympiakomitea ja Sovelta liikunta ry (SoveLi). Järjestöt tuottavat soveltavasta ryhmäliikunnasta neljänneksen. (Rintala ym. 2012, 493-494.)

Suomen suurin soveltavan liikunnan järjestö on Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry. VAU toimii monien erityisryhmien urheilu- ja liikuntajärjestönä. VAU:n asiakaskuntaan kuuluvat muun muassa liikunta-, näkö- ja kehitysvammaiset henkilöt sekä elinsiirron saaneet henkilöt. VAU on monilajiliitto, se toimii yhteensä 40 lajin parissa. VAU:lla on suunnilleen 20 työntekijää ja 2 miljoonan euron vuosibudjetti. VAU järjestää erilaisia tapahtumia kuten esimerkiksi urheilukilpailuja ja liikuntatapahtumia. Tapahtumien järjestämisen lisäksi VAU osallistuu kansainvälisellä tasolla urheilu- ja liikuntatoimintaan. VAU myös kouluttaa, valmentaa, tiedottaa ja julkaisee alaan liittyvää materiaalia. VAU toimii myös liikuntapoliittisena vaikuttajana niin

kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Special Olympics Finland on osa VAU:n toimintaa. (Rintala ym. 2012, 493)

Soveltava liikunta ry eli SoveLi on liikuntajärjestö, joka on valtakunnallisten vammais- ja kansanterveysjärjestöjen yhteinen. SoveLi:n toiminta alkoi vuonna 1993, silloin SoveLi:n nimi oli Suomen erityisliikunnan yhdistys. Nimen muutos Soveltava Liikunta ry:ksi tapahtui vuonna 2004. SoveLi:lla on monta erilaista toimintaa, esimerkiksi ohjaaja- ja vertaisohjaaja koulutus, soveltavan liikunnan tiedotus ja soveltavan liikunnan opasmateriaalien tuottaminen. SoveLi tehtävänä on myös tukea vammais- ja kansanterveysjärjestöjen ja liikuntajärjestöjen yhteistyötä lisäksi SoveLi tukee myös erilaisia kunto- ja terveysliikuntaa edistäviä projekteja ja tutkimuksia. (Rintala ym. 2012, 493-494.)

Järjestöjen tarjoama soveltavan liikunnan toiminta on kaikkiaan hyvin monipuolista. Järjestöt tarjoavat jäsenistölleen esimerkiksi säännöllisesti kokoontuvia liikuntakerhoja, liikunta- ja urheilulajien harrastuksia sekä harrasteliikunnan kursseja. Tarjolla on myös erilaisia liikunnallisia tapahtumia, kuten lyhytkursseja ja liikuntaleirejä, jotka on suunnattu pitkäaikaissairaille ja vammaisille henkilöille ja heidän perheilleen. Järjestöt osallistuvat myös kilpaurheilun tasolla järjestämällä kilpaurheilutoimintaa, urheilijoille järjestetään myös valmennusleirejä. Järjestöt myös kouluttavat erilaisia työtehtäviä varten kuten esimerkiksi ohjaajia, vertaistyöntekijöitä ja avustajia. Järjestöt neuvovat jäsenistöään ja julkaisevat alaan liittyvää materiaalia kuten oppaita. Tapahtumisissa järjestöt saavat mahdollisuuksia esitellä erilaisia liikuntavälineitä ja liikuntamuotoja. (Rintala ym. 2012, 494-495.)

Tällä hetkellä Suomella on käynnissä integraatio- ja inklusioprosessi vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan järjestöjen toiminnassa. Tämän prosessin tavoitteena kehittää erityisryhmien liikuntaa ja urheilua osana yleistä urheilu- ja liikuntakulttuuria. Prosessi on edennyt siten, että vammaisurheilun ja soveltavan liikunnan järjestöt ovat tiivistäneet yhteistyötään, tämän lisäksi järjestöt ovat myös lisänneet yhteistyötään vammaisurheilun ja yleisen urheilun välillä. Merkittävä kehitysaskel integraatio- ja inklusioprosessiin otettiin vuonna 2009, jolloin neljä vammaisurheilujärjestöä yhdistyivät ja Suomen Vammaisurheilu ja –liikunta VAU ry perustettiin. Vammaisurheilun ja yleisen urheilun tavoitteena on se, että vammaiset urheilijat ja vammattomat

urheilijat voisivat harjoitella yhdessä lajiaan. Vammaisen urheilijan kohdalla tämä tavoite merkitsee sitä, että urheilija saa valita itse mitä, missä, kenen kanssa ja minkälaisin tavoittein harrastaa. Urheilija saa siis päättää sen, tähtääkö huippu-urheiluun kansainvälisellä tasolla vai liikkeuko vain omaksi ilokseen. Noin 14 vammaisurheilujajia on yhdistynyt yleisiin urheiluseuroihin ja urheilun lajiliittoihin. (Rintala ym. 2012, 495.)

4.3 Korkeakoulujen vastuu aluevaikuttajana

Ammattikorkeakoululain neljännen pykälän mukaan ammattikorkeakouluilla on velvollisuus harjoittaa työelämää ja aluekehitystä edistävää, ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä myös taiteellista toimintaa. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 4§.) Erilaisia tehtäviä suorittaessaan ammattikorkeakoulujen tulee olla yhteydessä alueidensa elinkeino- ja muun työelämän kanssa (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 6§).

Kuten kaikilla korkeakouluilla, myös Satakunnan ammattikorkeakoululla on vastuu alueen kehittymisen ja hyvinvoinnin tukemisesta. Alueen kehitystehtävää Satakunnan ammattikorkeakoulu toteuttaa esimerkiksi koulutustoiminnan, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan muodossa. Aluekehitystehtävässään Satakunnan ammattikorkeakoulu hyödyntää verkostojaan niin alueellisella kuin kansainväliselläkin tasolla. (SAMK laatukäsikirja.)

Satakunnan ammattikorkeakoulun alaisuudessa toimii Esteettömyys ja saavutettavuus -tutkimusryhmä, jonka tavoitteena on edistää esteettömyyttä ja lisätä tietoa ja osaamista esteettömyydestä. Työtä ohjaavana arvona on tasa-arvo. Jo vuodesta 2008 lähtien SAMK:n ammattikorkeakoulussa on tehty tutkimus- ja kehittämistyötä esteettömyyteen liittyen. Satakunnan alueella SAMK onkin edelläkävijänä esteettömyysosaamisessa ja kouluttamisessa. Tutkimusryhmän yhteistyötahoja ovat alueelliset, valtakunnalliset ja kansainväliset toimijat, kuten järjestöt, yhdistykset, yritykset ja korkeakoulut. Satakunnan ammattikorkeakoululla on ollut esteettömyyteen liittyviä hankkeita vuosien aikana monta, kuten esimerkiksi Sataesteetön- , Wheeleri- sekä

Toimiva arki ja saavutettavuus-hanke. Toimintaa suunniteltaessa tärkeässä roolissa ovat palveluntuottajat, asiakkaat, opiskelijat ja asiantuntijat. Tutkimusryhmän toiminnan saavutuksia ovat esimerkiksi alueellisen esteettömyystietoisuuden lisääntyminen, osallistumisen mahdollisuuksien lisääntyminen, palveluiden monipuolistuminen sekä uudet innovaatiot. (SAMK:n [www-sivut](#) nd.)

5 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Tässä kappaleessa käydään läpi opinnäytetyön prosessi. Kappaleessa käsitellään ja avataan termejä kuten laadullinen opinnäytetyö, kyselylomake ja haastattelu. Kyselylomake ja haastattelu ovat menetelmiä joita käytetään opinnäytetyössä. Tässä kappaleessa on edellä mainittujen asioiden lisäksi myös opinnäytetyön yhteistyökumppani, aikataulu ja tavoitteet.

5.1 Laadullinen opinnäytetyö

Opinnäytetyöni tulee olemaan laadullinen opinnäytetyö. Lähtökohtana laadullisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 157). Menetelmäsuuntauksena laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään kohteen erilaisia ominaisuuksia, laatua ja merkityksiä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Jyväskylän yliopiston www-sivut, 2015). Laadullinen tutkimus pyrkii tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti. Kokonaisvaltainen tutkimusote johtuu siitä, että todellista elämää ei voi jakaa pieniin osiin, vaan jokainen asia ja tapahtuma vaikuttaa toiseen ja muodostaa suhteita moneen eri suuntaan (Hirsjärvi ym. 2008, 157). Laadullisia tutkimuksia voidaan toteuttaa erilaisilla menetelmillä. Yhteinen piirre näissä menetelmissä on se, että korostetaan esimerkiksi kohteen tarkoitusta ja merkitystä sekä taustoihin liittyviä näkökulmia. (Jyväskylän yliopiston www-sivut, 2015.)

Laadullisen tutkimuksen voidaan ajatella olevan eräänlainen prosessi. Se tarkoittaa sitä, että aineisto, jonka tutkija on kerännyt, kehittyy hiljalleen tutkimusprosessin edetessä tutkijan mielessä. Tätä voidaan kutsua tutkimustoiminnan ymmärtämiseksi ja se on myös eräänlainen oppimistapahtuma. Laadullinen tutkimus on prosessi myös siinä mielessä, että tutkimuksen etenemisvaiheet eivät aina ole selkeästi jäsennettävissä erilaisiin vaiheisiin, vaan eri ratkaisut, jotka koskevat tutkimustehtävää ja aineistonkeruuta, muodostuvat vähitellen tutkimuksen edetessä. Hiljalleen aineistokeruumenetelmien kautta tutkittavan aiheen erilaiset ominaisuudet paljastuvat ja tutkimusmenetelmiä koskevat ratkaisut tulevat täsmällisemmiksi. Tämä ominaispiirre mahdollistaa laadullisen tutkimuksen joustavuuden tutkimuksen eri vaiheissa. (Kiviniemi 2015, 74.)

Termi laadullinen tutkimus voidaan ajatella olevan sateenvarjo, jonka alla on erilaisia tutkimuksia. Termiä laadullinen tutkimus voidaan siis käsitellä laajalla tasolla tai erilaisissa kapeimmissa merkityksissä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 9.) Laadulliselle tutkimukselle on erilaisia synonyymejä, jaotteluita ja luokitteluja, näiden juuret ovat laadullisen tutkimuksen historiassa ja sitä ohjaavassa filosofiassa. Synonyymejä laadulliselle tutkimukselle ovat esimerkiksi kenttätutkimus, naturalistinen tutkimus, kvalitatiivinen tutkimus, ihmistieteellinen ja tulkinnallinen tutkimus. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 10-11.)

5.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä ovat huoltajien ajatukset ja kokemukset Sporttis-kerhoista ja niiden sisällöstä?
2. Mitkä ovat Sporttis-kerhon ohjaajien näkökulmat Sporttis-kerhojen toimintaan?
3. Mitkä tekijät Sporttis-kerhoissa toimivat, entä mitkä eivät toimi?
4. Mitkä tekijät takaavat sen, että Sporttis-kerhojen toiminta jatkuu laadukkaana?
5. Kokevatko eri tahot saavansa hyötyä Sporttis-kerhoista?

5.3 Opinnäytetyön menetelmät

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmiä ovat kysely ja haastattelu. Kysely on aineistonkeruun perusmenetelmä. Perusmenetelmäksi kyselyä voidaan kutsua sen takia, että se on käytetty ja tunnettu menetelmä. (Hirsjärvi ym. 2008, 186-187) Kysely on yksi survey tutkimuksen menetelmistä. Termi survey on englanninkielinen, se tarkoittaa esimerkiksi kyselyn muotoilua niin, että aineisto kerätään standardoidusti ja kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen perusjoukosta. Standardoiminen tarkoittaa sitä, että selvitettävää asiaa kysytään jokaiselta vastaajalta samalla tavalla. (Hirsjärvi ym. 2008, 188) Kyselyssä on monia etuja, esimerkiksi kyselyn avulla on mahdolli-

suus tavoittaa monia ihmisiä kohderyhmästä varsin tehokkaasti, säästäten tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Kyselytutkimuksen haasteita on esimerkiksi se, että tutkijalla ei varmuutta siitä, kuinka vakavasti kohdehenkilöt suhtautuvat kyselyyn. Haasteena on myös se onko tutkija onnistunut antamaan hyvät vastausvaihtoehdot vastaajien näkökulmasta. (Hirsjärvi ym. 2008, 190)

Tässä tutkimuksessa kyselylomakkeet suunnataan Sporttis-kerhojen osallistujien perheille (Liite 1.) ja Sporttis-kerhojen ohjaajille (Liite 2.). Kyselylomakkeiden kysymykset valitaan etukäteen suunniteltujen teemojen mukaan. Kyselylomakkeet Sporttis-kerhon osallistujien huoltajille jaetaan kevätkauden 2017 kerhon viimeisen tuokion aluksi ja kerätään kerhon lopuksi takaisin. Kyselyt sitten siirretään digitaaliseen muotoon tietokoneelle. Kyselylomakkeen tulokset raportoidaan opinnäytetyössä. Sporttis-kerhon ohjaajille kyselylomakkeet lähetetään ohjaajien sähköpostiin. Vastaukset tulevat Word-dokumenttimuodossa takaisin kyselyn lähettäjälle ja vastaukset raportoidaan opinnäytetyössä.

Toinen menetelmä on haastattelu. Haastattelu eroaa arkikielen keskustelusta siinä suhteessa, että haastattelulla on päämäärä. Haastattelun tavoitteena on hankkia informaatiota ja siksi se onkin toimintaa, jolla on ennalta suunniteltu päämäärä. Arki-keskustelun aikana keskustelu polveilee ja keskustelun osallistujat antautuvat keskusteluun. Haastattelun aikana haastattelija ei antaudu keskusteluun, haastattelija on keskustelun johtaja ja haastattelu tapahtuukin lähinnä hänen ehdoillaan. Haastatteluja voidaan jakaa erilaisiin lajeihin, kuten esimerkiksi tiedonhankinta haastatteluihin ja terapeutiksiin haastatteluihin. Tiedonhankinnan haastatteluihin kuuluu tutkimushaastattelu. Tutkimushaastattelu on haastattelu, jonka keräämiä tietoja voidaan käyttää käytännön ongelmien ratkaisussa, kun tieto on tieteellisin menetelmin varmennettu sekä tiivistetty. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 42.) Tutkimushaastattelullekin on alalajeja, esimerkiksi lomakehaastattelu, strukturoimaton haastattelu ja teemahaastattelu (Hirsjärvi & Hurme 2008, 44, 45, 46).

Haastattelutyypin, jota tullaan käyttämään opinnäytetyön tutkimusosiossa on teemahaastattelu. Teemahaastattelulle synonyymejä on esimerkiksi puolistrukturoitu tai puolistandardoitu haastattelu. Teemahaastattelussa keskitytään siihen, että keskustelu etenee tiettyjen teemojen mukaan, vaikka ei esitetä yksityiskohtaisia kysymyksiä.

Tämä antaa mahdollisuuden siihen, että tutkittavien äänet tulevat paremmin esille. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä ja tyyliltään lähempänä strukturoimatonta haastattelua kuin strukturoitua. Puolistrukturoitu menetelmä näkyy teemahaastattelussa siten, että haastattelun teemat ovat kaikille samat. Muissa puolistrukturoiduissa haastatteluissa kysymykset ovat samat ja jopa kysymysten muotoilu voi olla samanlainen. Vaikka teemahaastattelusta puuttuu täysin strukturoidulle haastattelulle tyypilliset piirteet, kuten kysymysten tarkka muotoilu ja järjestys, ei teemahaastattelu ole kuitenkaan täysin vapaa kuten on esimerkiksi syvähaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48.)

Tässä tutkimuksessa haastattelut ovat tyypiltään teemahaastatteluja. Haastattelujen teemat ovat: taustatiedot, Sporttis-kerhon tila, Sporttis-kerhon toteutusaika, Sporttis-kerhon osallistumismaksut, Sporttis-kerhon sisältö ja Sporttis-kerhon merkitys. Teemahaastattelut suunnataan Porin liikuntapalveluiden edustajalle, joka toimii sivistystoimialalla liikunnan yksikössä, sekä SAMK:n alaisuudessa toimivalle palvelukeskus Soteekin edustajalle. Haastattelut toteutetaan mahdollisuuksien mukaan tapaamalla haastateltavat henkilökohtaisesti tai vaihtoehtoisesti suorittamalla haastattelu esimerkiksi Skype- tai puhelinkeskustelun välityksellä. Haastattelun alussa ilmoitetaan, että haastattelut tallennetaan ja litteroidaan. Haastattelut tallennetaan haastattelijan puhelimeen, myöhemmin haastattelut litteroidaan ja raportoidaan opinnäytetyössä. Haastattelujen tallenteet ja litteroinnit poistetaan, kun valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseus-palvelimella. Porin kaupungin liikuntapalveluiden edustaja Johanna Kuusisto haastatellaan yksilöhaastattelussa ja palvelukeskus Soteekin edustajat Heli Lamminen ja Niko Rekola haastatellaan yhdessä.

5.4 Opinnäytetyön aikataulu

Maaliskuu 2017	Opinnäytetyön idea ja suunnitelman laadinta
Huhtikuu 2017	Osallistujien huoltajille kyselylomakkeet
Syys-lokakuu 2017	Teoria osuuden kirjoittamista
Marraskuu 2017	Ohjaajille kyselylomakkeet ja liikuntapalveluiden edustajan haastattelu
Maaliskuu 2018	Palvelukeskus Soteekin palveluohjaajien haastattelu
Huhtikuu 2018	Opinnäytetyön kirjallinen osuus valmis
Toukokuu 2018	Opinnäytetyön valmistuminen

5.5 Opinnäytetyön työelämäyhteys

Opinnäytetyön tilaaja on Porin kaupungin liikuntapalvelut. Porissa liikuntapalvelut kuuluu sivistystoimialan alle omana liikunnan yksikkönä. Tutkimus tehdään Porin kaupungin Sporttis-kerhoista. Sporttis-kerhot ovat liikuntakerhotoimintaa, jonka kohderyhmä on lapset ja nuoret, joilla on jokin erityisen tuen tarve tai vamma.

Sporttis-kerhot ovat paikallisia liikunnallisia kerhoja ja voivat toimia erilaisilla nimillä. Kerhot voivat olla keskenään erilaisia, osa voi tarjota toimintaa tietyille vamma-ryhmälle, kuten esimerkiksi kehitysvammaisille, osa kerhoista tarjoaa monipuolista toimintaa kaikille niille, joilla on tuen tarvetta motoristen taitojen harjoittelussa. Kohderyhmä määrittyy taustatahojen toimesta. Sporttis-kerhoja järjestää usein jokin paikallinen vammaisyhdistys, liikuntatoimi tai urheiluseura. (Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n www-sivut, nd.)

Porissa Sporttis-kerhot ovat liikuntakerhoja lapsille ja nuorille. Kerhot ovat suunnattu sellaisille osallistujille, joilla on jotakin erityisen tuen tarvetta. Tuen tarve voi

esiintyä esimerkiksi tarkkaavaisuuden haasteina tai aistiherkkyytenä. Sporttis-kerhoissa liikutaan monipuolisesti ja sovelletaan erilaisia liikunnallisia harjoitteita. (Porin kaupungin www-sivut, nd.) Sporttis-kerhotoimintaa on toteutettu Porin kaupungin ja Satakunnan ammattikorkeakoulun yhteistyönä jo vuodesta 2005 lähtien, ja kerhojen ohjaajat ovat Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoita tai Satakunnan ammattikorkeakoulusta jo valmistuneita. Sporttis-kerhoissa ei ole henkilökohtaisia avustajia, vaan ohjaajat ovat kaikkien osallistujien yhteisiä (Porin kaupungin www-sivut, nd). Sporttis-kerhon osallistujilla on mahdollisuus hankkia ulkopuolisia avustajia. Kerhoissa avustajana voi toimia esimerkiksi osallistujan oma vanhempi. Sporttis-kerhojen toimintaa ohjaa soveltavan liikunnan ajatus. Tuokioiden suunnittelussa otetaan huomioon osallistujien mahdolliset haasteet ja miten suunniteltua tuokiota voi soveltaa tarpeen mukaan.

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyön toteutus alkoi valitsemalla teemat, joiden mukaan laadittiin kysymykset niin kyselylomakkeisiin kuin myös haastatteluihin. Teemoiksi valikoitui taustatiedot, Sporttis-kerhon tila, Sporttis-kerhon toteutusaika, Sporttis-kerhon osallistumismaksut, Sporttis-kerhon sisältö ja Sporttis-kerhon merkitys. Teemat valikoituivat sillä perusteella, että ne olivat oleellisia asioita Sporttis-kerhoissa ja vaikuttivat suuresti kerhon järjestämiseen. Ensimmäinen kysely, joka laadittiin oli osallistujien huoltajille. Kyselyt jaettiin huoltajille Sporttis-kerhon toimintakauden 2016-2017 kevään viimeisellä kerralla. Tuokion aluksi huoltajille jaettiin kyselyt ja kerrottiin lyhyesti mitä varten kysely on ja mihin kyselyn vastauksia käytetään. Huoltajat palauttivat kyselyjä kerhotuokion lopuksi. Vastauksia kerättiin 12 kappaletta. Vastaukset siirrettiin digitaaliseen muotoon Word-dokumentille.

Opinnäytetyö eteni Sporttis-kerhon ohjaajien kyselyihin. Kysely laadittiin aikaisemmin valittujen teemojen pohjalta, mutta teemoista poistettiin osallistumismaksukohta. Kyselyt lähetettiin ohjaajille sähköpostitse. Vastauslomakkeita ohjaajilta kertyi kolme kappaletta. Samaan aikaan ohjaajien kyselyn laatimisen ja lähettämisen kanssa sovittiin haastattelu Porin kaupungin liikuntapalveluiden esimiehelle Johanna Kuusiston kanssa. Teemat, jotka olivat esillä jo kyselyissä ohjasivat myös haastattelun kulkua. Ennen haastattelua valittiin valmiiksi muutamia kysymyksiä, joihin olisi hyvä saada vastauksia. Haastattelu tapahtui Johanna Kuusiston työhuoneella ja haastattelu äänitettiin haastateltavan luvalla.

Palvelukeskus Soteekin kanssa sovittiin haastattelu keväällä 2018 ja haastattelu toteutui maaliskuun alussa. Haastattelua ennen valittiin valittujen teemojen pohjalta muutamia kysymyksiä, jotka tukisivat tutkimusta. Haastatteluun osallistui palveluohjaaja Heli Lamminen ja palveluohjaaja Niko Rekola. Haastattelu tapahtui palvelukeskus Soteekin tiloissa Satakunnan ammattikorkeakoulun Porin kampuksella. Haastattelu äänitettiin haastateltavien luvalla.

7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Tässä kappaleessa käydään läpi tulokset, jotka hankittiin kyselylomakkeiden ja haastatteluiden kautta. Tulokset käydään läpi teemoittain. Teemat ovat: taustatiedot, Sporttis-kerhon tila, Sporttis-kerhon toteutusaika, Sporttis-kerhon osallistumismaksut, Sporttis-kerhon sisältö ja Sporttis-kerhon merkitys. Tulokset käsitellään aina samassa järjestyksessä; osallistujien huoltajat, Porin kaupunki, Sporttis-kerhon ohjaajat, palvelukeskus Soteekki. Jokaisen teeman jälkeen taulukossa on lyhyt yhteenveto teemasta. Kappaleen loppuksi on tuloksien pohdinta.

7.1 Tulokset teemoittain

Osallistujien taustoissa oli paljon eroavaisuuksia, osallistujilla oli tuen tarvetta erilaisissa asioissa esimerkiksi sosiaalisissa tilanteissa ja arjen asioissa. Kyselyn vastauksissa näkyi myös se, että osallistujien vanhemmat kokivat, että osallistujille oli tärkeää liikunnan harrastaminen. Kahdeksalla vastaajan lapsella oli muitakin harrastuksia kuin Sporttis-kerho, neljällä ei ollut muita harrastuksia. Sporttis-kerhon ulkopuolisia harrastuksia olivat esimerkiksi ovat uinti, jalkapallo, partio ja musiikkiharrastus.

Ennen Sporttis-kerhoja Porin kaupunki oli järjestänyt erityisryhmille kerhotoimintaa nimellä Futuuri-kerho. Futuuri-kerho tuli sen aikaisesta Invalidiliitosta, ja liittojen yhdistymisen myötä kerhojen nimi muuttui Sporttis-kerhoiksi. Futuuri-kerhot toimivat suhteellisen samalla tavalla kuin Sporttis-kerhot. Futuuri-kerhot järjestettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun liikuntasalissa ja ohjaajia sekä opiskelijoita osallistui kerhotunneille. Futuuri-kerhoja oli kaksi, toisessa oli isot lapset ja toisessa oli pienet. Kerhoissa oli vaihteleva määrä osallistujia, noin 15 lasta ryhmässä. Osallistujat olivat erilaisia ja heillä oli erilaisia diagnooseja taustalla. Diagnooseja olivat esimerkiksi Down-syndrooma ja tarkkaavaisuushäiriö, osa osallistujista käytti myös pyörätuolia liikkumisensa tukena.

Kolmen vastanneen ohjaajan taustat vaihtelivat toisistaan suuresti. Ohjaajista kaksi opiskeli fysioterapiaa ja kolmas oli sosionomiopiskelija, osalla oli aikaisempaa koulustaustaa, osalla ei. Ohjaajat olivat ryhtyneet Sporttis-kerhon ohjaajiksi henkilö-

kohtaisen kiinnostuksen vuoksi; lasten kanssa työskentely, teorian soveltaminen käytäntöön ja työskentely opiskelujen ohella kiinnosti. Sporttis-kerhoissa ohjaajana työskentely sopi opiskelun lisäksi, sillä työajat olivat säännölliset ja tuntimäärät kohtuulliset. Ohjaajien tehtäviin kuului muun muassa etukäteisvalmisteluja, osallistujien avustamista pukukopissa, ohjausta, loppusiivousta ja suunnittelua. Ohjaajia Sporttis-kerhossa oli 4-6, riippuen kerrasta. Usein yksi ohjaaja suunnitteli yhden teeman ympärille kahden viikon toiminnat ja toimi suunnittelemiensa kertojen ”pääohjaajana”. Muilla kerroilla ohjaaja voi ajatella olevan ”apuohjaaja”, apuohjaajana ohjaaja pystyi keskittymään yksittäisten lasten ohjaamiseen ja osallistamiseen.

Soteekki on palvelukeskus, joka tuottaa hyvinvointia tukevia palveluita. Palvelukeskus Soteekin asiakasryhmät ovat vauvasta vaariin. Soteekki oli lähtenyt mukaan Sporttis-kerhojen toimintaan silloin, kun vapaa-aikavirasto järjesti Sporttis-kerhoja Satakunnan ammattikorkeakoulun Tiilimäen kampuksen liikuntasalissa. Soteekki sai vapaa-aikavirastolta pyynnön saada Sporttis-kerhoihin opiskelijoita avustajiksi ja siitä laadittiin yhteistyösopimus. Keväällä 2018, jolloin haastattelu tehtiin, Soteekilla ei ollut sopimusta vapaa-aikaviraston kanssa, ja yhteistyö Sporttis-kerhon välillä tapahtui siten, että vanhemmat yksityisinä henkilöinä ostivat Soteekilta Kamu-palvelua. Soteekin Kamu-palvelun kautta tulleet opiskelijat saivat osallistumisestaan tunteja harjoittelutuntimääräänsä. Opiskelijat kerryttivät tunteja harjoittelua varten. Opiskelijan työaikaan kuului matka kohteeseen, varsinainen toiminta kohteessa ja jälkikäteen toiminnan raportointi. Raportointi tapahtui palvelun omaan kansioon ja raporteissa kerrottiin mitä oli tehty, miten oli toimittu, raportoinnissa kerrottiin myöskin ideoita sekä ajatuksia jatkoa varten, ja näin kehitettiin Soteekin toimintaa. Opiskelijoilla oli velvollisuus tutustua kerhosta kirjoitettuihin raportteihin. Soteekin palveluohjaajat kertoivat myös, että raportointi oli opiskelijan oikeusturva. Raporttien kautta opiskelijat pääsivät myös tutustumaan Sporttis-kerhoon. Opiskelijoiden Soteekki harjoittelu kesti viisi viikkoa, tämän viiden viikon ajan Soteekista pyrittiin siihen, että vakituinen opiskelija käy kerhossa saman osallistujan kanssa, ja kun opiskelijan harjoittelu päättyi, hän perehdytti uuden opiskelijan palveluun. Perehdytyksessä uusi opiskelija meni vakituisen kamun kanssa mukaan Sporttis-kerhoon ja näki käytännössä miten asiat toimivat. Perehdytyksessä oli tärkeä kertoa myös mahdollisista vaaratilanteista ja turvallisista tavoista toimia. Soteekin palveluohjaajat kertoivat, että porrastus oli sujunut hyvin ja tiedonsiirto oli mennyt jouhevasti.

Viisi huoltajaa ilmaisi selkeästi sen, että heidän mielestään tila, jossa kerhoja järjestettiin toimintakaudella 2016-2017, oli hyvä. Neljän vastaajan mielestä tila ei ollut sopiva kerhon järjestämiselle. Kolme vastaajaa ei osannut suoraan vastata kysymyksen tilan sopivuudesta. Tilan vastattiin olevan sopiva lähinnä sillä perusteilla että tila, eli nuorisotalon liikuntasali, oli iso ja pysäköintitilaa oli runsaasti. Kerhon tilan koettiin myös olevan keskeisellä sijainnilla. Vastaajat, jotka kokivat, ettei tila sovi kerhotilaksi kommentoivat, että pukutilat olivat huonot, paikka oli rauhaton ja levoton. Sporttis-kerhojen tilaan pääsy oli kaikkien vastaajien mielestä helppoa.

Johanna Kuusiston mielestä Sporttis-kerhon laadukkaan toiminnan jatkamisen osalta tilojen tulisi olla tarpeeksi esteettömät, hyvin opastetut ja tilassa olisi hyvä olla pukuhuone niin tytöille kuin pojillekin. Tilassa olisi hyvä olla erilaisia välineitä, niin mahdolliset suunnitelmien muuttumiset sujuisivat paremmin. Kerhoissa käytettävien välineiden tulisi olla monipuolisia, niitä tulisi olla vähän joka lähtöön, välineiden tulisi sopia myös henkilöille, joilla on fyysisiä rajoitteita. Välineitä Kuusiston mukaan pitäisi olla myös tarpeeksi paljon, yksi pallo ei riitä.

Sporttis-kerhon ohjaajat kokivat, että tila, jossa Sporttis-kerhoja pidetään tulee olla riittävän iso ja meluton. Tilan äänimaailma tuli ottaa huomioon, sillä viereisistä tiloista kantautuvat äänet saattavat häiritä joidenkin osallistujien osallistumista. Tilan tulisi olla myös turvallinen ja suljettu, jolloin osallistujilla ei olisi ulkoisia häiriötekijöitä.

Ohjaajien mukaan suunnittelussa ja ohjauksessa Sporttis-kerhon tila otettiin huomioon kiinnittämällä huomiota erilaisiin asioihin. Tilan turvallisuus otettiin huomioon, jos tilassa oli epäkohtia ne tuli huomioida ohjauksella, niin osallistujien turvallisuus säilyi. Tilan erilaiset mahdollisuudet tuli myös huomioida, isossa tilassa voi jakaa osallistujia pienempiin ryhmiin, jolloin lapset saivat yksityisempää ohjausta ja osallistuminen oli helpompaa jokaisen osallistujan kohdalla. Iso tila mahdollisti myös vähäisen ärsyketason.

Sporttis-kerhoissa Kamu-palvelun kautta käyneet opiskelijat eivät olleet kommentoineet Sporttis-kerhon nykyisiä tiloja Soteekin palveluohjaajille. Palveluohjaaja Niko

Rekola kertoi, että jos tila olisi herättänyt opiskelijoissa jotain positiivisia tai negatiivisia ajatuksia, niin siitä olisi varmasti kommentoitu palveluohjaajille.

Taulukko 1. Yhteenvedo teemasta Sporttis-kerhon tila.

	Tila
Osallistujien huoltajat	<p>Onko kerhon tila sopiva? 5 vastausta: kyllä 4 vastausta: ei 3 ei ollut vastannut Tilaa kommentoitiin esimerkiksi näin:</p> <p>”Sali on varmasti tarpeeksi iso.” ”Vanha tila oli iso ja monipuolinen, mutta ilmeisesti nykyinenkin suht. toimiva?” ”Tuttu paikka jo, toimisi hyvin myös ensi syksyn kerhopaikkana, hyvä sijainti.” ”Liian rauhaton paikka.” ”Tilan kanssa käyttöongelmia. Ei pukuhuonetta järkevästi.” ”Toivoisin ajoittaisia ulkoliikuntaakin, siihen isomäen alue parempi.”</p> <p>Onko tilaan pääsy helppoa? 12 vastausta: kyllä Pääsyn helppoutta kommentoitiin esimerkiksi näin: ”Helppo tulla, riittävästi pysäköintitilaa”</p>
Porin kaupunki	<p>Palautetta tuli tilasta Sporttis-kaudella 2016-2017. Tilojen tulisi olla tarpeeksi esteettömät, hyvin opastettu ja tilassa olisi hyvä olla pukuhuone niin tytöille kuin pojillekin. Tilassa olisi hyvä olla erilaisia välineitä.</p>
Sporttis-kerhon ohjaajat	<p>Tila, jossa Sporttis-kerhoja pidetään, tulee olla riittävän iso ja meluton, äänimaailma tulee ottaa huomioon. Tilan tulisi olla myös turvallinen ja suljettu.</p>
Palvelukeskus Soteekki	<p>Sporttis-kerhoissa käyneet opiskelijat eivät olleet kommentoineet Sporttis-kerhon nykyisiä tiloja Soteekin palveluohjaajille.</p>

Yhdeksän huoltajaa kommentoi, että Sporttis-kerhon aika oli sopiva, kahden mielestä aika ei ollut sopiva. Lapsen osallistumisen näkökulmasta viisi vastaajaa ilmaisi, että Sporttis-kerho voisi alkaa aikaisemmin, osa vastaajista koki myös, että aikaisempi aloitusaika jättäisi enemmän aikaa kotona iltatoimille. Seitsemän huoltajaa koki, että Sporttis-kerhon kesto-aika oli sopiva. Vain yksi vastaajista vastasi, että kesto ei ole sopiva. Lapsen osallistumisen näkökulmasta neljä vastaajaa kommentoi, että kerho voisi kestää kokonaisen tunnin, eli 15 minuuttia sen hetkistä tuokiota pidempään.

Sporttis-kerhon toteutusajoista oli tullut Kuusistolle palautetta. Kuusisto koki, että kerhojen paras järjestämisaika olisi puoli kuuden ja kahdeksan välillä. Kerhon tulisi alkaa siten, että vanhemmat ovat ehtineet töistä kotiin ja loppua niin, ettei osallistujilta menisi yöunet. Kuusisto huomautti, että toisia osallistujia liikunta rauhoittaa, mutta toisille liikunta lisää kierroksia, jonka vuoksi kotona rauhoittuminen saattaa venähtää.

Sporttis-kerhon ohjaajien mielestä tunnin kestävä Sporttis-kerho oli sopiva aika, näin tuokion aikana ehti lämmitellä, pelata ja leikkiä sekä jäähdytellä hyvin. Tunnin aikana osallistujat ehtivät harrastaa liikunta monipuolisesti, mutta aika ei kuitenkaan ollut liian pitkä vähemmän liikuntaa harrastaville osallistujille. Ohjaajat kertovat, että kerhon kesto-aikaa huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa. Tuokion tulisi olla jaettu tasaisesti, alkulämmittelylle ja loppuvenyttelyille varattaisiin aikaa. Suunnitteluvaiheessa tulisi huomioida myös se, että leikkien ja pelien opettamiseen menee oma aikansa, ja myös leikkien ja pelien väliset juomatauot vievät aikaa varsinaisesta toiminnasta. Suunnitelmat tulisi suunnitella myös joustavasti huomioiden erityisryhmän tarpeet.

Sporttis-kerhon ajan puitteissa Soteekin palveluohjaajien mielestä Soteekin kautta tulevia opiskelijoita oli saatu hyvin Sporttis-kerhoon kamuiksi. Soteekin muitakin palveluita oli iltaisin ja jotkut palveluista loppuvat vasta kahdeksan jälkeenkin.

Taulukko 2. Yhteenveto teemasta Sporttis-kerhon toteutusaika.

	Sporttis-kerhon toteutusaika
Osallistujien huoltajat	<p>Onko kerhon aika sopiva? 9 vastausta: kyllä 2 vastausta: ei 1 ei ollut vastannut</p> <p>Onko kerhon kesto aika sopiva? 7 vastausta: kyllä 1 vastausta: ei 4 ei ollut vastannut</p> <p>Aikaa kommentoitiin esimerkiksi näin: ”Jää liian vähän aikaa iltatoimille, joten aikaisempi aika olisi hyvä.” ”Voisi olla aiemminkin.” ”Olisi parempi jos alkaisi aikaisemmin niin jäisi enemmän aikaa iltatouhuihin.” ”Tunti olisi parempi.” ”Toki voisi olla vartin pidempikin.”</p>
Porin kaupunki	<p>Kerhon toteutusajoista oli tullut palautetta. Kerhojen sopivien järjestämisaika olisi puoli kuuden ja kahdeksan välillä.</p>
Sporttis-kerhon ohjaajat	<p>Tunnin kestävä Sporttis-kerho on sopiva aika. Tunnin aikana osallistujat ehtivät harrastaa liikunta monipuolisesti, aika ei ole liian pitkä vähemmän liikuntaa harrastaville osallistujille. Kerhon kestoaikaa huomioidaan myös suunnitteluvaiheessa. Tuokion tulee olla jaettu tasaisesti ja huomioiden osallistujien erityistarpeet.</p>
Palvelukeskus Soteekki	<p>Sporttis-kerhon ajan puitteissa Soteekin palveluohjaajien mielestä opiskelijoita on saatu hyvin Sporttis-kerhoon kamuiksi.</p>

Sporttis-kerhon hintaan huoltajista yhdeksän koki hinnan olevan sopiva. Yksikään vastaaja ei suoraan ilmaissut, ettei hinta olisi sopiva. Lapsen osallistuminen näkökulmasta Sporttis-kerhojen hinnan sopivuudesta neljä vastaajaa ilmaisi, että hinta olisi sopiva, jos kaikki Sporttis-kerhon kerrat toteutuisivat.

Johanna Kuusisto kertoi, että Sporttis-kerhon hinta on ollut pitkään sama. Hinta oli koitettu laittaa sellaiseksi, että se olisi mahdollisimman monelle saavutettavissa, ettei hinta olisi liian kallis ja sen vuoksi kynnys-kysymys osallistumiselle. Hinnasta ei ollut usein tullut palautetta puolesta taikka vastaan. Porin kaupunki koki painetta nos-

taa hintaa, sillä kulut olivat nousseet vuosien varrella. Johanna Kuusisto kertoi myös, että kerhon menoeriin vaikuttaa esimerkiksi se, missä tilassa Sporttis-kerhoja järjestetään. Jos kerho järjestetään Porin kaupungin omissa tiloissa, kuten koulussa, se oli halvempaa kerhon kannalta kuin vuokrata tila ulkopuoliselta. Kuusisto sanoi, että osallistumismaksuissa oli pientä nostopainetta, kausimaksu ei kattanut kuin murtoosan kerhon menoista. Kerho oli taloudellisesti miinusryhmä, sillä ryhmäkoot olivat pienet, mutta ohjaajia tarvitaan kuitenkin paljon. Toisissa kaupungeissa erityispuolen ryhmän olivat jopa ilmaisia ja siihen pyrkiminen olisi ihanaa, kertoi Kuusisto.

Taulukko 3. Yhteenveto teemasta Sporttis-kerhon osallistumismaksu.

	Sporttis-kerhon osallistumismaksu
Osallistujien huoltajat	Onko lukukausimaksu sopiva? 10 vastausta: kyllä 1 vastaus: ei 2 ei ollut vastannut Osallistumismaksuja kommentoitiin esimerkiksi näin: ”Hinta on ok mutta kertoja saisi olla enemmän. Erityisesti peruutukset harmittavat kun muutenkin lopetetaan jo huhtikuussa.” ”Jos olisi vähän pidempi kausi”
Porin kaupunki	Sporttis-kerhon hinta on ollut pitkään sama. Hinnasta ei ole usein tullut palautetta puolesta taikka vastaan. Pientä hinnan nostopainetta on nyt.

Huoltajille jaetun kyselyn kahdeksan vastaajaa koki, että Sporttis-kerhojen sisältö ja toiminta oli lapselle sopivaa. Kehitysehdotuksia tuli kahdelta vastaajalta, ensimmäinen koki, että on tärkeää saada lista siitä, mitä toimintaa kerhoissa on ja toinen kommentoi, että kerhokerroilla ei ole ollut paljoakaan vaihtelua, esimerkiksi ulkoilukertoja ei ole ollut. Yhdeksän vastaajaa koki, että Sporttis-kerhon ohjaus tuki lapsen liikumista ja osallistumista kerhon toimintaan. Yksi vastaaja vastasi, ettei osaa sanoa, koska ei ole ollut läsnä. Yksi vastaaja vastasi kehittämissuositukseksi tähän, että lista siitä mitä Sporttis-kerhoissa tehdään on tärkeä saada. Liikunta, harrastus ja säännöllisyys olivat asioita, joita neljä vastaajaa koki Sporttis-kerhon sisällön tukevan lapsen arkea. ”Säännöllinen harrastus on tärkeä”, ”Yleinen liikunta kehittää motoriikkaa ja koordinaatiota”, ”Nyt (nimi) on oma harrastus”.

Johanna Kuusiston mukaan Porin kaupunki ei määritellyt, millaista sisältöä Sporttis-kerhon tuli tuottaa. Toiminta kerhon sisällä on ollut erilaista riippuen siitä, mitkä

ovat olleet ohjaajien vahvuudet ja mielenkiinnonkohteet. Sporttis-kerhojen laadukkaan toimimisen näkökulmasta ohjaajilta edellytettiin erilaisia asioita. Kuusisto korosti, että ohjaajalle on tärkeää olla innostunut asiasta ja tietää vähän siitä, mihin on menossa. Suunnitelmat voivat muuttua lennossa ja Kuusisto sanoikin, että ohjaajan on hyvä olla muuntautumiskykyinen ja valmis vaihtamaan suunnitelmia lennosta. Ohjaajan oli hyvä olla sellainen, joka tulee erityislasten kanssa toimeen, omaa kärsivällisyyttä ja ilmaisee selkeästi itseään. Ohjaajan liikunnallisuus oli myös hyvä asia, mutta ei välttämätön, sillä liikkuminen Sporttis-kerhoissa tapahtuu usein leikkien kautta, Kuusisto kertoi.

Ohjaajat kirjoittivat, että sisältö tuokioita varten suunniteltiin teemojen mukaisesti. Teemoja oli esimerkiksi pallopelit, musiikki tai tasapaino. Kahden viikon aikana oli yksi teema, jotta osallistujat ehtivät tottua ja oppia teemaan sopivia leikkejä tai pelejä. Koska Sporttis-ryhmiä oli kaksi, lasten ja nuorten ryhmät, suunnitelmat vaihtelivat hieman. Lasten kanssa oli enemmän yksinkertaisia pelejä sekä leikkejä, ja vanhempien osallistujien kanssa enemmän sääntöjä sisältäviä pelejä. Ohjaajat ilmaisivat, että osallistujat saavat vaikuttaa Sporttis-kerhojen sisältöön, esimerkiksi alkupiirissä jokaisella osallistujalla oli mahdollisuus vaikuttaa ja näyttää liike, jonka kaikki toteuttavat. Osallistujat pystyivät myös toivoa teeman mukaisia leikkejä ja pelejä, ja toiveita pyrittiin ottamaan huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Yksi ohjaajista kirjoitti, että osallistujat olivat myös saaneet tuoda suosikkimusiikkiaan mukaan musiikki-teemaisille Sporttis-kerhoille.

Ohjatessa erityisliikuntaa ohjaajan tuli ottaa huomioon erilaisia asioita. Kyselyyn vastanneet ohjaajat kokivat, että tärkeää oli huomioida osallistujien yksilöllisyys. Osallistujia ohjataan, neuvotaan ja autetaan erilaisin tavoin, ohjeistuksen oli oltava selkeää ja lyhyttä, visuaaliset ohjeistukset olivat avuksi. Ryhmissä oli eritasoisia osallistujia ja kaikille tulisi tarjota mahdollisuudet onnistumisiin. Yksi ohjaajista nosti esille sen, että ohjaajan olisi hyvä ymmärtää myös osallistujien käytökseen vaikuttavia tekijöitä ja se, ettei osallistuja voi aina vaikuttaa käytökseensä. Ohjaustyön haastavaksi kohdaksi yksi ohjaaja koki osallistujien ohjaamisen suunniteltuun yhteiseen toimintaan.

Taulukko 4. Yhteenveto teemasta Sporttis-kerhon sisältö.

	Sporttis-kerhon sisältö
Osallistujien huoltajat	<p>Onko sisältö sopiva? 8 vastausta: kyllä 4 ei ollut vastannut Sisältöä kommentoitiin esimerkiksi näin: ”Nykyisellään ei ole ollut paljonkaan vaihtelua mitä kerhokerroilla tehdään. Ei ulkoilukertoja yms.” ”Tärkeää on saada lista siitä mitä tehdään nuoren oma kertominen jää vähiin. (Lista on tullutkin)” ”On kiva kun on joku harrastus. Säännöllisesti sama päivä ja aika.” ”Kerho on lisännyt hurjasti lapsen itsetuntoa ja minäpystyvyyttä. Myös motoriset taidot ovat kehittyneet. Nyt (nimi) osallistujalla on oma harrastus.”</p>
Porin kaupunki	<p>Porin kaupunki ei määrittele, millaista sisältöä Sporttis-kerhon tulee tuottaa.</p>
Sporttis-kerhon ohjaajat	<p>Sporttis-kerhon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa erilaisia asioita huomioon, esimerkiksi osallistujat ja heidän taustatekijänsä, välineistö, ohjeistus, tilan hyödyntäminen, aika ja ryhmä kokonaisuudessaan. Sisältö tuokioita varten suunnitellaan teemojen mukaisesti. Osallistujat saavat vaikuttaa Sporttis-kerhojen sisältöön. Tärkeää on huomioida osallistujien yksilöllisyys. Ryhmissä on eritasoisia osallistujia ja kaikille tulisi tarjota mahdollisuudet onnistumisiin.</p>

Syitä sille, miksi lapsi tai nuori käy Sporttis-kerhossa, tuli monta. Kymmenessä vastauksessa esiintyi liikunnan merkitys. Vastaajat kommentoivat myös, että Sporttis-kerho on paikka, jossa nähdään kavereita. Harrastustoiminta nousi myös esille vastauksissa: ”On tärkeää, että erityislapsella on oma harrastus”, ”Tottuu harrastuksiin”, ”Kiva harrastus”.

Huoltajilta kysyttiin, miten lapsi kokee osallistumisen Sporttis-kerhoon, ja miten se ilmenee hänen kommunikoinnissaan. Vastaajista yhdeksän vastaajaa ilmaisi, että lapsi tuli mielellään Sporttis-kerhoon. Yksi vastaaja kirjoitti, että lapsi toisaalta tykkäsi tulla kerhoon ja toisaalta ei, kuitenkin kerhosta ei haluttu olla pois. Yhden vastaajan mukaan lapsi ei halunnut tulla, mutta välillä oli hauskaa kerhossa. Vastaajat kokivat

Sporttis-kerhon tukevan heidän omaa arkeaan vaihtelevasti, kaksi yhdeksästä vastaajasta koki, ettei kerho tue omaa arkea. Seitsemän vastaajaa vastasi, että kerho tukee jollakin tavalla omaa arkea, esimerkiksi asioiden hoitaminen, oman ajan saaminen tai lenkillä käyminen oli mahdollista kerhon aikana. Yhdessä vastauksessa tuli ilmi, että kerho on ainoa harrastus, jonne lapsi voi mennä ilman vanhempiaan.

Johanna Kuusiston mukaan Porin kaupunki koki hyötyvänsä Sporttis-kerhoista esimerkiksi siten, että Sporttis-kerhot monipuolistivat kaupungin liikuntatarjontaa ja kaupunki näytti, että kaikille tarjottiin liikuntaa, ketään ei unohdettu. Johanna Kuusisto sanoi, että enemmänkin saisi olla erityisliikuntaa tarjolla. Seurat tarjosivat paljon toimintaa terveille lapsille ja aikuisille, mutta jos osallistujalla oli jokin erityispiirre, karsiutui tarjonnasta vaihtoehtoja pois. Porin kaupungilla oli tarve Sporttis-kerhoille ja toimintaa voisi monipuolistaa edelleen. Porin kaupungilla oli tarjota uintiryhmä ja Sporttis-kerhotoimintaa. Kuusisto ilmaisi, että lisätoiminta olisi tervetullutta.

Sporttis-kerhon ohjaajat kokivat, että heille oli ollut Sporttis-kerhosta hyötyä erilaisin tavoin. Ohjaajat kokivat saavansa hyvää työkokemusta, tietoa pelien ja leikkien muokkaamisesta ja soveltamisesta kaikille sopiviksi. Työstä saaduilla tuloilla oli pystytty kustantamaan opiskeluita ja harrastuksia.

Soteekin palveluohjaajat ilmaisivat, että olisivat halukkaita tekemään yhteistyötä Sporttis-kerhon kanssa. Soteekin palveluohjaajat kertoivat, että yhteistyötä voitaisiin tehdä erilaisin tavoin. Yhteistyön kehittäminen Sporttis-kerhojen tiimoilta vaatisi Soteekin edustajien mukaan keskustelua siitä, mikä olisi asiakkaan tarve, sillä Soteekin palvelut lähtivät aina asiakkaan tarpeesta. Soteekin palveluohjaajat kokivat, että Sporttis-kerhoista oli heille hyötyä. Hyöty tuli siitä, että opiskelijat saivat opiskeluaikana kokemusta erityislapsista ja aidoista asiakkaista. Soteekin palveluohjaajien mukaan näillä asioilla oli merkitystä opiskelijan ammatillisen kasvun näkökulmasta. Palveluohjaajat Lamminen ja Rekola sanoivat, että Sporttis-kerhoon osallistuminen oli opiskelijalle turvallinen tilanne, sillä paikalla oli myös muita ohjaajia, ja tämän lisäksi opiskelija pääsee tutustumaan osallistujaan ja kerhoon jo perehdytysvaiheessa.

Taulukko 5. Yhteenveto teemasta Sporttis-kerhon merkitys.

	Sporttis-kerhon merkitys
Osallistujien huoltajat	<p>Miksi lapsesi käy Sporttis-kerhossa? ”Liikunnan vuoksi. Tapaa toisia lapsia. Tottuu harrastuksiin.” ”Saadakseen liikuntaa. Kavereiden takia.” ”Haluamme tarjota lapselle ohjattua liikuntaa.” ”Liikunta+säännöllisyys+kavereiden tapaaminen.” ”Koska tarvii liikuntaa ja paikan tavata kavereita.” ”On tärkeää, että erityislapsella on oma harrastus. Harrastus, Sporttis-kerho, on kehittänyt lasta monella tapaa.” ”Liikkuminen on lapselle tärkeää.” ”Kiva harrastus. Liikunta hyväksi.” ”Liikunnan ja kavereiden takia.” ”Pitää liikunnasta.” ”Paljon tykätty juttu.” ”Tykkää käydä, pitää liikunnasta. Ei olisi muuten ohjattua liikuntaa. Porissa mielestäni huonosti urheiluseurojen järjestämää erityisliikuntaa. Jalkapallo ei kiinnosta.” ”Siellä näkee kavereita. Hän pitää peleistä.” Miten lapsi kokee Sporttis-kerhoon osallistumisen? ”Mielellään lähtee aina Sporttikseen.” ”Toisaalta tykkää toisaalta ei, mutta ei halua jäädä pois. Jankkaa jo maanantai illasta alkaen.” ”Lähtee kerhoon mielellään jo matkat kaverin kanssa kerhoon ovat kivoja.” ”Tykkää.” ”Lapsi on viihtynyt Sporttiksessä.” ”Viikon kohokohta. Tätä odotetaan.” ”Lähtee kerhoon aina mielellään.” ”Ei haluaisi tulla mutta välillä on ollut hauskaa. Ei tee mitään, jos ei ole hauskaa.” ”Osallistuu mielellään, kokee liikunnan tärkeänä asiana.” ”Odottaa kovasti, lähtee mielellään. Yksi (nimi) ohjaaja ollut erityisen tärkeä ohjaajista, häntä kysellään usein. Toukokuusta syyskuulle odotetaan kerhon alkua hartaasti viikkoja laskien.”</p>
Porin kaupunki	<p>Porin kaupunki koki hyötyvänsä Sporttis-kerhoista. Sporttis-kerhot monipuolistivat kaupungin liikuntatarjontaa ja kaupunki näytti, että kaikille tarjotaan liikuntaa. Porin kaupungilla oli tarve Sporttis-kerhoille. Lisätoiminta olisi tervetullutta.</p>
Sporttis-kerhon ohjaajat	<p>Sporttis-kerhosta oli hyötyä erilaisin tavoin. Sporttis-kerhoista sai hyvää työkokemusta, tietoa pelien ja leikkien muokkaamisesta ja soveltamisesta. Tuloilla oli pystytty kustantamaan opiskeluja ja harrastuksia.</p>
Palvelukeskus Soteekki	<p>Sporttis-kerhoista oli hyötyä. Opiskelijat saavat opiskeluaikana kokemusta aidoista asiakkaista. Merkitystä opiskelijan ammatillisen kasvun näkökulmasta.</p>

7.2 Opinnäytetyön tuloksien yhteenveto ja pohdinta

Osallistujien huoltajille jaettujen kyselyjen vastaukset olivat suurimmalta osalta positiivisia. Tämä saattoi johtua siitä, ettei Porin kaupungissa järjestetä suuresti muuta liikunnallista toimintaa erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille. Kaikilla osallistujilla ei esimerkiksi ollut Sporttis-kerhon lisäksi muita harrastuksia. Toiminta, jota Sporttis-kerho järjesti koettiin tärkeäksi ja siksi siitä haluttiin puhua hyvää. Osallistujien huoltajille jaetuissa kyselylomakkeiden vastauksissa heijastui erityisesti se, että kyselyt jaettiin keväällä 2017, jolloin Sporttis-kerho oli juuri muuttanut pois Satakunnan ammattikorkeakoulun Tiilimäen kampuksen tiloista. Tilan puutteet heijastuvat huoltajien vastauksissa. Huoltajien kyselyjen vastauksissa eniten kritiikkiä sai Sporttis-kerhon toimintatilat ja toteutusaika. Toimintakaudella 2016-2017 Sporttis-kerhon tiloissa, nuorisotalon liikuntasalissa, järjestettiin myös muuta toimintaa, jonka vuoksi Sporttis-kerhoa ei pystytty aina pitämään sovitusti.

Sporttis-kerhojen ohjaajat kertoivat mitä kaikkea Sporttis-kerhon tiloilta, välineiltä, ajalta ja sisällöltä vaaditaan, jotta toiminta olisi sujuvaa jokaiselle osallistujalle. Tuloksista selvisi, että tärkeitä asioita eri tahoille olivat, että Sporttis-kerhon toimintatilan tulisi olla esteetön, aistiherkkyudet huomioiva ja turvallinen. Pukuhuoneiden saatavuus sekä tytöille että pojille nousivat esille eri tahojen kautta. Välineiden helppo saatavuus ja riittävyys koettiin myös tärkeäksi asiaksi Sporttis-kerhojen toimintaan liittyen.

Sporttis-kerhon osallistujien huoltajilla aika aiheutti negatiivista palautetta jaettuihin kyselylomakkeisiin. Sporttis-kerhon ohjaajat taas kommentoivat, että Sporttis-kerhon aika on sopiva. Tämä ero tuloksissa johtuu siitä, että Sporttis-kerhojen toteutusaika muuttui kaudella 2017-2018 ja Sporttis-kerhon toteutusaika oli silloin tunnin mittainen. Jos kyselylomakkeet huoltajille olisi jaettu esimerkiksi toimintakaudella 2017-2018, kyselyn vastaukset ajasta olisivat olleet muutoksien vuoksi ehkä erilaiset.

Sporttis-kerhon osallistumismaksu koettiin huoltajien taholta lähes kaikkien mielestä sopivaksi. Kommentointi osallistumismaksu teemassa kohdistui lähinnä siihen, että Sporttis-kerhon kausi koettiin liian lyhyeksi. Porin kaupungin kohdalla osallistumis-

maksuun oli kohdistunut pientä hinnan nosto painetta, kuitenkin samalla haaveissa voisi olla toteuttaa jopa ilmaista kerhoa erityisryhmille.

Tutkimuksen tuloksissa kartoitettiin Sporttis-kerhon ohjaajien näkökulmia kerhon toiminnasta. Sporttis-kerhon ohjaajat kertoivat erityisesti mitä toiminnan suunnittelussa tarvitsee ottaa huomioon. Lähes jokainen ohjaaja korosti vastauksissaan yksilöllisyyttä ja erilaisten tarpeiden huomioimista. Erityisryhmissä jokaisen osallistujan yksilöllisyys korostuu vielä enemmän ja osallistujien yksilölliset vahvuudet ja haasteet otetaan paremmin huomioon. Ohjaajien vastauksissa näkyi, miten monia erilaisia asioita, kuten ympäristöä, välineitä ja ohjausta tulee suunnitella yksilöittäin, kuitenkin niin, että osallistujat voivat toimia yhdessä ryhmänä. Ohjaajien laadukkaat vastaukset korvasivat hyvin sen, että kyselyyn vastasi vain kolme ohjaajaa.

Positiiviseksi asiaksi huoltajien kyselyjen suurimmasta osasta vastauksia koettiin kerhon sisältö ja merkitys. Lapselle ja nuorelle Sporttis-kerho koettiin merkittäväksi siksi, että osallistuja sai säännöllistä liikuntaa ja kehittyi taidoissaan. Erityisen tärkeänä koettiin myös Sporttis-kerhon sosiaalinen puoli. Kavereiden kohtaaminen kerhossa ja yhdessä liikkuminen oli huoltajien mielestä tärkeää omalle lapselleen tai nuorelleen.

Opinnäytetyön tutkimuksessa tärkeää oli huomata se, että jokainen taho, jolta kysyttiin Sporttis-kerhojen hyödystä, vastasi että kerhoista on heille tai heidän edustamalleen taholle hyötyä. Porin kaupunki, Sporttis-kerhon ohjaajat ja palvelukeskus Soteekki vastasivat, että kerhosta oli hyötyä heille. Hyötyä koettiin saavan erilaisin tavoin. Sporttis-kerhon ohjaajat kokivat Sporttis-kerhon hyödylliseksi, sekä ammatillisesti, että taloudellisesti. Porin kaupunki pystyi Sporttis-kerhon kautta osoittamaan kaupungin tarjoavan liikuntaa monipuolisesti erilaisille kohderyhmille. Palvelukeskus Soteekki oli kiinnostunut syventämään yhteistyötä Porin kaupungin Sporttis-kerhojen kanssa ja Soteekin opiskelijoille Sporttis-kerho oli turvallinen paikka harjoitella ja kehittää omaa ammatillista kasvua aitojen asiakkaiden kanssa.

8 POHDINTA

Aloitin työskentelyn Sporttis-kerhojen ohjaajana keväällä 2016. Noin vuoden työskentelyn jälkeen valitsin opinnäytetyön aiheeksi Sporttis-kerhot. Siinä vaiheessa oli vielä epäselvää, mitä osa-aluetta Sporttis-kerhoista tutkisin. Sporttis-kerhojen taustatekijät kiinnostivat minua ja halusin selvittää, onko Sporttis-kerhoista erilaisille ta-
hoille jotain hyötyä. Alkuperäisestä ajatuksestani tutkimuksen kysymykset, tavoitteet ja koko opinnäytetyöprosessi kehittyivät lopulliseen muotoonsa.

Opinnäytetyöprosessin alussa esitin ideani sekä opinnäytetyön tilaajalle Porin kaupungin liikuntapalveluille ja Satakunnan ammattikorkeakoulun edustajille. Tämän jälkeen laadin kyselyt Sporttis-kerhon osallistujien huoltajille. Huoltajilta palautui täytettyjä kyselylomakkeita 12 kappaletta. Kyselyyn olisi ehkä vastannut enemmän, jos kyselyt olisi pystynyt jakamaan esimerkiksi kaksi tai kolme viikkoa ennen Sporttis-kerhon viimeistä kertaa. Opinnäytetyön seuraava vaihe oli Sporttis-kerhon ohjaajien kyselyt. Etukäteen tehtyjen tiedustelujen mukaan vastattuja kyselylomakkeita olisi palautunut noin kuusi kappaletta. Ohjaajien kyselyyn vastasi kuitenkin vain kolme henkilöä. Tutkimuksen kannalta olisi ollut parempi saada enemmän vastauksia, mutta kolmen ohjaajan vastaukset olivat mielestäni kattavia ja monipuolisia. Ohjaajat olivat keskittyneet monipuolisesti erilaisiin asioihin. Vastauksia olisi saattanut kertyä enemmän, jos ohjaajien kyselyjen mukana olisi lähetetty tarkemmin aika, milloin kysely pitää palauttaa, tai jos kysely olisi ollut esimerkiksi tehty Google Forms ohjelmalla. Haastattelut Porin kaupungin liikuntapalveluiden edustajan Johanna Kuusiston ja palvelukeskus Soteekin kanssa sujuivat hyvin, molemmat tahot sopivat mielellään haastatteluajan ja osallistuivat haastatteluun positiivisin mielin, tämä helpotti rooliani haastattelijana ja haastattelut kulkivat sujuvasti.

Opinnäytetyöprosessiin kuului kyselylomakkeiden ja haastatteluiden lisäksi olennaisesti tiedonhankinta. Erityisliikunnasta, soveltavasta liikunnasta ja erityisen tuen tarpeessa olevasta lapsesta ja nuoresta löytyi lähdemateriaalia hyvin. Haasteeksi osittain muodostui lähteiden iäkkyyys ja termistön muutokset. Useissa lähteissä esimerkiksi soveltavan liikunnan ajateltiin olevan synonyymi erityisliikunnalle, toisissa lähteissä taas termien välille tehtiin eroja. Kirjoitusprosessissa oli otettava huomioon myös se

millaisilla termeillä puhuu erityisryhmistä niin, ettei se rajaisi liikaa vaan kuvaasi mahdollisimman hyvin opinnäytetyön kohderyhmää eli Sporttis-kerhojen osallistujia. Näillä perusteilla termiksi valikoituikin tuen tarpeessa oleva lapsi ja nuori.

8.1 Opinnäytetyön tulokset

Opinnäytetyön tärkeimmät tulokset olivat Sporttis-kerhon osallistujien huoltajien näkökulmat Sporttis-kerhoista, ohjaajien ajatukset kerhojen toiminnasta, Sporttis-kerhojen toiminnan laadukkaasta jatkosta sekä eri tahojen saamista hyödyistä Sporttis-kerhoista. Sporttis-kerho oli viime vuosina tehnyt muutoksia tilan ja toteutusajan suhteen. Opinnäytetyön tuloksien avulla saatiin tietoa tärkeää tietoa jos Sporttis-kerho jatkaa muutoksia. Muutoksien aikana olisi tärkeää tietää mitkä asiat kerhossa tällä hetkellä toimivat ja mitkä eivät, siis mitkä tekijät takaavat Sporttis-kerhon toiminnan laadun.

Opinnäytetyön tärkeys korostui myös siinä, että usein kaupungeilla, kuten myös Porin kaupungilla saattaa olla paineita säästää ja karsia pois sellaisia toimintoja, jotka eivät tuota rahallisesti suuria summia, kuten esimerkiksi Sporttis-kerhot. Opinnäytetyön tulokset osoittivat mielestäni sen, että vaikka Sporttis-kerhon rahallinen hyöty ei ole suuri, Sporttis-kerhoista saatava hyöty ja merkitys sosiaalisesti, ammatillisesti ja koulutuksen kannalta on paljon laajempi ja suurempi kuin osataan ehkä aluksi ajatella.

8.2 Jatkotutkimusaihe

Opinnäytetyön jatkotutkimusaiheeksi sopisi esimerkiksi miten Sporttis-kerhoja voisi kehittää ja kannattaako toimintaa laajentaa? Olisiko hyödyllistä perustaa eri lajien, kuten tanssin tai salibandy, soveltavan liikunnan ryhmiä Porin alueelle? Porin kaupungin edustaja kertoi haastattelunsa aikana, että oli saanut palautetta, jossa oli toivottu Sporttis-kerhojen lisäksi erityislapsille ja -nuorille uudenlaista toimintaa. Tätä mahdollisuutta voisi tutkia, millaista toimintaa kaivattaisiin ja miten sitä tulisi järjestää. Kehitysehdotuksia voisi kerätä esimerkiksi Sporttis-kerhon osallistujien osallistujilta ja huoltajilta.

8.3 Oma ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessini kesti noin vuoden, ja menneen vuoden aikana opin paljon teoriatietoa ja sain kokemuksia, jotka edistivät ammatillista kasvua. Omaan työhöni Sporttis-kerhoissa sain valtavasti uutta motivaatiota tutkimusta tehdessäni. Monet tahot kokivat Sporttis-kerhot hyödyllisiksi, jonka vuoksi sain itsekin uudelleen tunteen, että teen työtä, jolla on laajempi merkitys yhteiskunnassa.

Teoriatietoa kartoitin pitkän aikaa ja opin suunnattomasti erityisryhmien liikunnasta ja soveltavasta liikunnasta. Teoriatietoa keräämällä pystyin tekemään itselleni eron erityisliikunnan ja soveltavan liikunnan välille, ennen olin itsekin ajatellut termien olevan synonyymejä, tai oikeastaan luulin, että soveltava liikunta –termi korvaisi erityisliikunta –termin.

Erytyisen paljon opin erityisliikunnan ja soveltavan liikunnan järjestämisen prosessista, ja siitä, mitkä tahot vaikuttivat esimerkiksi Sporttis-kerhon järjestämiseen. Opin, että jokainen taho vaikuttaa erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten liikunnan järjestämiseen omalla tavallaan alkaen aina laista ja kansainvälisistä sopimuksista. Liikunnan järjestämisen osa-alueita ei oltu käyty läpi opintojen aikana, joten kaikki tieto sen saralta oli itselleni aivan uutta. Liikunta on tärkeää ja se vaikuttaa kokonaisvaltaisesti ihmiseen, siksi on tärkeää sosionomina tuntea liikunnan tuomat hyödyt ja liikunnan puutteen haitat. Liikuntaharrastustoiminta on varsin sosiaalinen tapahtuma, kun tutut kaverit kokoontuvat yhdessä liikkumaan keskenään, siksi myös tärkeä osa-alue tietää ja tuntee myös sosionomi koulutuksessa.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki. 2014. L 14.11.2014/932

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Jyväskylän yliopiston www-sivut. 2015. koppa.jyu.fi Viitattu 27.2.2018.

Karinharju, K. & Tupala, R. Tietoa, taitoa ja tulosta SAMK esteettömyys ja saavutettavuus 2013 –raportti. 2014. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu

Karinharju, K., Isberg, S., Inberg, N., Mäkelä, A., Törne, M. 2017. Kaikille avoimet liikuntamahdollisuudet Satakunnassa (KAISLA) Kaisla-hankkeen loppuraportti. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kaurala, O. & Väärälä, A. 2008. Erityisestä kaikille avoimeen liikuntaan suomalaisen erityisliikunnan muutos julkishallinnon näkökulmasta. Pro-gradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Viitattu 23.1.2018.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-200810245830>

Kiviniemi, K. 2015. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa Valli, R. & Aaltola, J. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. 4. uud. p. 2015 Jyväskylä: PS-kustannus, 74-88.

Koivumäki, K. nd. Erityisliikunta. Viitattu 8.4.2018.
http://www.liikuntaneuvosto.fi/valtion_liikuntaneuvosto/jaostot/vanhat_jaostot/erityisryhmien_liikunnan_jaosto/yleista_erityisliikunnasta

Käypä hoito www-sivut. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Käypä hoito -työryhmä Liikunta. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2015.
www.käypähoito.fi Viitattu 11.3.2018

Lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijaryhmä. Fyysisen aktiivisuuden suositus kouluikäisille 7-18-vuotiaille. 2008. http://www.ukkinstituutti.fi/filebank/1477-Fyysisen_aktiivisuuden_suositus_kouluikäisille.pdf Viitattu 16.11.2017

Liikuntalaki. 2015. L 10.4.2015/390

Liikuntatieteellisen seuran www-sivut. 2015. www.lts.fi Viitattu 8.4.2018.

Mälkiä E. & Rintala P. 2002. Uusi erityisliikunta : liikunnan sovellukset erityisryhmille. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura.

Porin kaupungin www-sivut. nd. www.pori.fi Viitattu 6.4.2017.

Rintala, P., Huovinen, T. & Niemelä, S. 2012. Soveltava liikunta. Tampere: Tammerprint Oy.

Satakunnan ammattikorkeakoulun laatukäsikirja. www.samk.fi Viitattu 16.4.2017.

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut. nd. www.samk.fi Viitattu 15.4.2017.

Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n www-sivut. nd.
<https://www.vammaisurheilu.fi> Viitattu 4.12.2017.

Terve koululainen hankkeen www-sivut. nd. www.tervekoululainen.fi Viitattu 8.4.2017

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 10. uud.laitos Helsinki: Tammi

Yhdenvertaisuuslaki. 2014. L 30.12.2014/1325

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien komitea. Yleiskommentti nro 9. 2006.

Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimus. Artiklat 23 & 31. 1991.

Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Artiklat 7 & 30. 2012.

Olen kolmannen vuoden sosionomi opiskelija ja teen opinnäytetyötäni Sporttis-kerhoista. Opinnäytetyössäni tutkin erityisesti Sporttis-kerhoista saatavaa hyötyä. Haluaisin selvittää tämän kyselylomakkeen avulla huoltajien ja osallistujien kokemuksia Sporttis-kerhoista.

Kerro lyhyesti lapsen tämän hetkisestä tuen tarpeesta:

Onko kerho tila mielestäsi sopiva sporttiskerhojen toteuttamiselle ?

Kyllä

Ei

Jos kyllä, miksi?

Jos ei, miksi?

Koetteko Sporttis-kerhon tiloihin pääsyn helpoksi?

Kyllä

Ei

Jos ette, niin miksi?

Miten kommentoisitte tämän hetkisiä Sporttis-kerhon tiloja lapsenne toiminnan näkökulmasta?

Onko Sporttis-kerhon aika sopiva?

Kyllä

Ei

Jos ei, miten kehittäisitte sitä teidän lapsenne osallistumisen näkökulmasta?

Koetteko Sporttis-kerhon keston sopivaksi?

Kyllä

Ei

Jos ei, miten kehittäisitte sitä teidän lapsenne osallistumisen näkökulmasta?

Onko Sporttis-kerhon lukukausimaksu mielestäsi sopivan hintainen?

Kyllä

Ei

Jos ei, miten kehittäisitte sitä teidän lapsenne osallistumisen näkökulmasta?

Onko sisältö ja toiminta sopivaa lapsellesi?

Kyllä

Ei

Jos ei, miten kehittäisitte sitä teidän lapsenne osallistumisen näkökulmasta?

Tuleeko Sporttis-kerhon ohjaus lapsesi liikkumista ja osallistumista kerhon toimintaan?

Kyllä

Ei

Jos ei, miten kehittäisitte sitä teidän lapsenne osallistumisen näkökulmasta?

Miten Sporttis-kerhojen sisältö tukee lapsesi arkea?

Miten kerho tukee omaa arkeasi?

Miksi lapsesi käy Sporttis-kerhossa?

Kuvaile muutamalla lauseella miten lapsi kokee Sporttis-kerhoon osallistumisen ja miten se ilmenee hänen kommunikoinnissaan?

Onko lapsellanne muita harrastuksia Sporttis-kerhon ohella?

Kyllä

Ei

Jos kyllä niin, mitä?

Kerro omin sanoin miten kehittäisit Porin kaupungin Sporttis-kerhojen toimintaa

Hei!

Teen opinnäytetyötäni Sporttis-kerhoista. Opinnäytetyössäni tutkin erityisesti Sporttis-kerhoista saatavaa hyötyä. Haluaisin selvittää tämän kyselyn avulla ohjaajien näkökulmaa asiaan.

1. Mitä opiskelet?/ Mikä on koulutuksesi?
2. Miksi ryhdyit Sporttis-ohjaajaksi?
3. Minkälaista toimintaa Sporttis-kerhoissa järjestetään?
4. Mikä on oma roolisi Sporttis-kerhon toiminnassa?
5. Mitä asioita tulee huomioida kun suunnitellaan ja toteutetaan toimintaa erityisryhmille?
6. Minkälaiset tilat sopivat mielestäsi Sporttis-ryhmille?
7. Miten toiminnan suunnittelussa ja ohjauksessa otetaan käytössä olevat tilat huomioon?
8. Miten suunnittelussa huomioidaan kerhon kesto-aika?
9. Onko Sporttis-kerhon kesto sopivan mittainen(1h)? Miksi/Miksi ei?

10. Miten sisältö eri Sporttis-tuokioita varten suunnitellaan?

11. Saavatko osallistujat vaikuttaa Sporttis-kerhojen sisältöön? Millä tavalla?

12. Mitä ohjaajan tulee ottaa huomioon ohjatessaan liikuntaa erityisryhmille?

13. Mitä hyötyä Sporttis-kerhosta on ollut sinulle?

14. Miten Sporttis-kerhoja voisi kehittää?